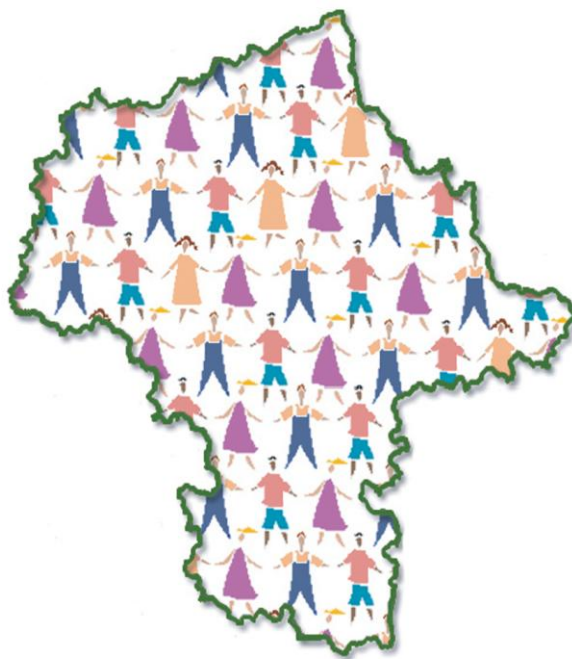

**Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie
Wydział Regionalnej Polityki Rynku Pracy**

Partnerstwo lokalne na Mazowszu 2003-2009

– dobre praktyki

Warszawa, 2010

Partnerstwo lokalne na Mazowszu 2003-2009 – dobre praktyki

Autorzy:

Jolanta Szafrńska
Natasza Grodzicka
Edyta Bobryk
Elżbieta Roszczak
Grażyna Borowiec
Ilona Sychocka
Krystyna Karolak
Maciej Jabłoński
Agnieszka Listkiewicz
Andrzej Długolecki
Barbara Kuczyńska
Mariusz Bieniek
Rafał Rozpara

Publikacja bezpłatna

Prawa autorskie zastrzeżone, Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie, Warszawa 2010

Nakład: 700 egzemplarzy

ISBN 83-62188-03-1

Wydanie pierwsze, Warszawa 2010

Druk:

Arjadna print, 06-400 Ciechanów, ul. Mazowiecka 10

Wstęp	4
Jolanta Szafrąńska, Natasza Grodzicka Wdrażanie Modelu Partnerstwa Lokalnego na Mazowszu	5
Edyta Bobryk, Elżbieta Roszczak Dobre praktyki partnerstwa lokalnego na terenie Mazowsza – Łosice	13
Grażyna Borowiec Dobre praktyki partnerstwa lokalnego na terenie Mazowsza – Mińsk Mazowiecki	17
Ilona Sychocka Dobre praktyki partnerstwa lokalnego na terenie Mazowsza – Mława	23
Krystyna Karolak Lokalna Grupa Działania „Zielone Mosty Narwi”	28
Maciej Jabłoński Lokalna Grupa Działania „Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Płockiej”	33
Agnieszka Listkiewicz Lokalna Grupa Działania „Wszyscy Razem”	37
Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo”	41
Andrzej Długołęcki Lokalna Grupa Działania „Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy”	45
Barbara Kuczyńska Lokalna Grupa Działania „Zaścianek Mazowsza”	50
Mariusz Bieniek Lokalna Grupa Działania „Razem dla Rozwoju”	57
Rafał Rozpara Lokalna Grupa Działania „Równiny Wołomińskiej”	61
Mazowiecka Sieć Partnerstwa Lokalnego	68
Bibliografia	72

Wstęp

Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie po raz kolejny niniejszą publikacją przybliży ideę partnerstwa lokalnego, zasad jego tworzenia i przede wszystkim efektów, jakie partnerstwo niesie ze sobą dla społeczności lokalnej. W ciągu 6 ostatnich lat kilkanaście powiatów z terenu woj. mazowieckiego podjęło próbę dokonania zmiany – zmiany w sposobie pracy, współpracy i przede wszystkim myślenia o swoim powiecie i osobistym wpływie każdego mieszkańca na sytuację w nim. Zmiany budzą niepewność i obawy, dlatego właśnie tak dobrym i sprawdzonym narzędziem pokonywania tych barier są warsztaty lokalnego ożywienia gospodarczego. Podczas warsztatów wszyscy uczestnicy poznają na nowo siebie, swoich sąsiadów i swój powiat, mogą zobaczyć w nowym świetle miejsce, w którym żyją. W ideę tak rozumianego partnerstwa doskonale wpisują się także lokalne Grupy Działania, których efekty pracy są opisane w drugiej części publikacji.

Mamy nadzieję, że zawarte na stronach tej książki przykłady pomogą nieorientowanym zarazić się bakcyliem partnerstwa, niezdecydowanym podjąć decyzję, a tym, którzy już przeszli przez ożywianie społeczności lokalnej - spojrzeć raz jeszcze na proces, w którym brali udział i zobaczyć go w nowym świetle.

Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie

*Jolanta Szafrńska, Natasza Grodzicka
Wydział Regionalnej Polityki Rynku Pracy
Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie*

Wdrażanie Modelu Partnerstwa Lokalnego na Mazowszu

Partnerstwo to platforma współpracy pomiędzy różnorodnymi partnerami, którzy wspólnie w sposób systematyczny, trwały i z wykorzystaniem innowacyjnych metod oraz środków planują, projektują, wdrażają i realizują określone działania i inicjatywy, których celem jest rozwój lokalnego środowiska społeczno-gospodarczego i budowa tożsamości lokalnej wśród członków danej społeczności.

Niezmiernie ważną cechą partnerstw lokalnych jest współpraca partnerów na każdym etapie realizacji określonych działań prorozwojowych. W trakcie trwania partnerstwa tworzy się bowiem system trwałych więzi i powiązań pomiędzy poszczególnymi instytucjami. Ponadto bardzo istotnym czynnikiem, jakim wyróżnia się partnerstwo lokalne, jest zaangażowanie w prace partnerów reprezentujących różne sektory, takie jak gospodarka, rynek pracy, kultura, edukacja i pomoc społeczna.

Program Wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego został opracowany przez Departament Pracy USA na podstawie doświadczeń kanadyjskich. Głównym celem programu jest budowanie trwałego partnerstwa pomiędzy instytucjami rządowymi, wojewódzkimi, lokalnymi przedsiębiorcami, samorządem, organizacjami pozarządowymi, instytucjami infrastruktury oraz mieszkańcami na rzecz ożywienia gospodarczego i poprawy sytuacji na rynku pracy. Partnerstwo lokalne wspiera środowisko gospodarcze, powstawanie organizacji gospodarczych, wzmacnia gospodarkę lokalną, zwiększa udział mieszkańców w rozwoju gminy, powiatu, regionu, a także współtworzy nowe miejsca pracy w oparciu o posiadane zasoby lokalne. Polska przystąpiła do realizacji Programu w 1998 roku, początkowo pilotażowo w dwóch województwach, a potem na terenie całego kraju. Departament Pracy USA oraz polskie Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w czerwcu 2002 roku oficjalnie zainauguowały działalność Programu Wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego. Program został zaadoptowany nie tylko w Polsce, ale także na Węgrzech, w Rumunii, Bułgarii, Macedonii i na Ukrainie. Na terenie województwa mazowieckiego polsko-amerykański Model realizowany jest od marca 2003 r. Deklarację w sprawie programu Wdrażania Modelu Partnerstwa

Lokalnego podpisano pomiędzy Ambasadorem USA a Marszałkiem Województwa w dniu 18 listopada 2003 r. W tym też dniu Marszałek podpisał Porozumienia w sprawie realizacji programu z przedstawicielami samorządów terytorialnych, przystępujących do wdrażania Modelu. Pierwszy okres realizacji programu trwał od marca do listopada 2003 r. i obejmował szkolenia regionalnych i powiatowych specjalistów partnerstwa lokalnego. W szkoleniach regionalnych uczestniczyło 17 osób z instytucji partnerskich województwa mazowieckiego, a w szkoleniach powiatowych 32 osoby z 10 powiatów: łosickiego, ciechanowskiego, płockiego, szydłowieckiego, otwockiego, sochaczewskiego, kozienickiego, ostrowickiego, mławskiego, węgrowskiego, 3 gmin: Ciechanów, Krasne, Opiniogóra oraz z miasta Ciechanów¹.

Wdrażanie programu było finansowane przez Departament Pracy Stanów Zjednoczonych, który był jednocześnie jednostką kontraktującą. Wykonawcą projektu w USA była firma Worldwide Strategies Inc., a w Polsce Instytut Współpracy i Partnerstwa Lokalnego. Obecnie finansowanie programu odbywa się zgodnie z zapisami art. 108 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.

U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.), który mówi, że środki Funduszu Pracy przeznacza się na finansowanie kosztów związanych z organizowaniem partnerstwa lokalnego. Koszty obejmują organizację przez organy zatrudnienia spotkań i konferencji z udziałem przedstawicieli instytucji partnerstwa lokalnego oraz instytucji realizujących inicjatywy partnerów rynku pracy. Oznacza to, że urzędy pracy mogą, na analogicznych zasadach, jak przy finansowaniu z FP innych tego typu spotkań i konferencji, finansować koszty związane z organizowaniem partnerstwa lokalnego.

Model Partnerstwa Lokalnego obejmuje trzy komponenty:

- **Lokalne Ożywienie Gospodarcze (LOG)** – cykl warsztatów aktywizujący mieszkańców i pomagający gminom oraz powiatom w opracowywaniu i wdrażaniu projektów gospodarczych, które powodują wzrost gospodarczy, wsparcie dla firm i tworzą lokalnie nowe miejsca pracy,
- **Szybkie Reagowanie** – w ramach którego zakładane są zespoły aktywnego rozwoju zawodowego oraz grupy wsparcia koleżeńskiego „Praca” na terenie restrukturyzowanych firm, w gminach, powiatach, osiedlach i przy parafiach,
- **Szybki Start** – pozwalający przedsiębiorcom na podniesienie swojej konkurencyjności poprzez

---

¹ Partnerstwo dla Mazowsza. Materiały z I Mazowieckiego Forum Partnerstwa Lokalnego, które odbyło się 26 października 2004 roku w Warszawie, Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie, Warszawa 2004

dostosowanie szkoleń do potrzeb konkretnego stanowiska pracy oraz na wdrażanie strategii poprawiających wykorzystanie zasobów ludzkich.

Na terenie województwa mazowieckiego organizowane są przede wszystkim Warsztaty Lokalnego Ożywienia Gospodarczego. Jest to proces, który polega na zgromadzeniu ludzi ze społeczności lokalnej, aby wspólnie pracowali nad twórczymi rozwiązaniami lokalnych problemów gospodarczych. Pięć warsztatów ma pomóc liderom lokalnym i zainteresowanym mieszkańcom w przeprowadzeniu analizy i oceny posiadanych zasobów, stworzeniu strategii działania oraz wypracowaniu i wybraniu propozycji projektów gospodarczych, które po wdrożeniu przyczynią się do rozwoju ekonomicznego tej społeczności lokalnej².

Warsztaty prowadzone są w ramach pięciu spotkań:

- **warsztat A** - analiza czynnikowa środowiska gospodarczego,
- **warsztat B** - analiza zasad ożywienia gospodarczego,
- **warsztat C** - tworzenie pomysłów gospodarczych,
- **warsztat C'** - opracowanie pomysłów gospodarczych,

- **warsztat D** - ocena i wybór projektów do realizacji.

W tabeli 1 znajduje się zarys cyklu 5 warsztatów zastosowanych w realizacji LOG.

---

² Podręcznik uczestnika warsztatów lokalnego ożywienia gospodarczego, Międzynarodowe Centrum Partnerstwa Partners Network, Kraków 2005, str. 3.

Tabela 1. Etapy odkrywania okazji gospodarczych podczas warsztatów LOG³

WARSZTAT A Analiza czynnikowa składników gospodarczych w społeczności lokalnej	WARSZTAT B Analiza 4 Zasad Ożywienia Gospodarczego w społeczności lokalnej	WARSZTAT C Tworzenie propozycji projektów gospodarczych, które pobudzą rozwój gospodarczy w społeczności lokalnej	WARSZTAT C PRIM Opracowanie i wybór propozycji projektów gospodarczych do wdrażania w społeczności lokalnej	WARSZTAT D Ocena projektów i plan działania po zakończeniu warsztatów LOG w społeczności lokalnej
<p>I. Przeanalizowanie, jak każdy czynnik rzutuje na warunki gospodarcze społeczności lokalnej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dostęp do kapitału. 2. Środowisko gospodarcze. 3. Infrastruktura. 4. Zasoby ludzkie. 5. Jakość życia mieszkańców. <p>II. Określenie, co jest potrzebne, aby poradzić sobie z warunkami gospodarczymi społeczności lokalnej.</p>	<p>I. Przeanalizowanie, jak każda z 4 Zasad Ożywienia Gospodarczego wpływa na warunki gospodarcze społeczności lokalnej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uszczelnienie Przecieków. 2. Wsparcie istniejących lokalnych firm. 3. Zachęcenie do tworzenia nowych miejsc pracy. 4. Rekrutowanie (z zewnątrz) nowych firm o profilu pożądanym dla społeczności. <p>II. Określenie, co jest potrzebne, aby poradzić sobie z warunkami gospodarczymi społeczności lokalnej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podsumowanie warunków gospodarczych społeczności lokalnej i wypracowanie wizji społeczności. 2. Tworzenie propozycji projektów gospodarczych służących lokalnemu ożywieniu gospodarczemu tego środowiska. 3. Analiza każdej propozycji projektu gospodarczego wg 4 Zasad Ożywienia Gospodarczego. 4. Określenie jak każdy projekt pomaga poprawić warunki gospodarcze oraz wskazanie beneficjentów projektu. 5. Arkusz rankingu wszystkich propozycji projektów gospodarczych. 6. Wybór najlepszych projektów gospodarczych do dalszego opracowania na warsztacie C Prim. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wybór wizji przyszłości preferowanej przez społeczność lokalną. 2. Analiza zasobów lokalnych społeczności dla każdego projektu. 3. Identyfikacja pułapek i wad każdego projektu. 4. Określenie czasu potrzebnego na realizację każdego projektu. 5. Zbadanie, jakie grupy interesu wspierają każdy projekt. 6. Określenie beneficjentów każdego projektu. 7. Ocena ryzyka, szans i zagrożeń każdego projektu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ocena projektów 2. Wybranie projektów Ożywienia Gospodarczego w celu zainicjowania ich w naszej społeczności. 3. Tworzenie wniosku grantowego w celu pozyskania środków na jego realizację. 4. Złożenie wniosku o przyznanie dodatkowych środków na wdrożenie projektu wypracowanego na warsztatach lokalnego Ożywienia Gospodarczego. 5. Pozyskanie środków finansowych (własnych i pozabudżetowych) na realizację projektu. 6. Wdrażanie projektu.

³ Podręcznik uczestnika warsztatów lokalnego ożywienia gospodarczego, Międzynarodowe Centrum Partnerstwa Partners Network, Kraków 2005, str. 6.

Warsztaty Lokalnego Ożywienia Gospodarczego wykorzystują posiadane zasoby lokalne, specyficzne atuty społeczności lokalnej, różne pomysły rozwiązania lokalnych problemów, aktywny udział mieszkańców, oddolne inicjatywy. W trakcie warsztatów stosuje się różnorodne metody i formy pracy, głównie wykład, dyskusję, pracę w grupach, gry symulacyjne, testy (ankiety) i burzę mózgów.

Lokalne Ożywienie Gospodarcze przyczynia się do:

- ✓ obniżenia stopy bezrobocia,
- ✓ tworzenia nowych miejsc pracy,
- ✓ zwiększenia inwestycji lokalnych,
- ✓ podwyższenia poziomu życia mieszkańców,
- ✓ zwiększenia bezpieczeństwa, zwiększenie bazy podatkowej,
- ✓ zatrzymania młodzieży w społecznościach lokalnych.

Na przestrzeni lat 2003-2009 ideę partnerstwa lokalnego rozpropagowało i wdrożyło 16 powiatów z terenu województwa mazowieckiego: ciechanowski, grójecki, kozienicki, łosicki, miński, mławski, ostrowski, płocki, przasnyski, piaseczyński, sokołowski, siedlecki, sochaczewski, szydlowiecki, warszawski zachodni, żuromiński. W tabeli 2 znajduje się krótkie podsumowanie warsztatów LOG na Mazowszu.

W powiatach: mławskim, mińskim, żuromińskim i łosickim projekty (lub ich część) wypracowane w ramach warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego wdrożono do realizacji. Zdaniem samorządowców realizacji tych projektów sprzyja m.in.: włączenie działań projektowych do strategii powiatu, przejęcie części założeń przewidzianych w projekcie do zadań inwestycyjnych samorządu, duże zaangażowanie w ideę partnerstwa lokalnego władz samorządowych na różnych szczeblach, możliwość pozyskiwania środków finansowych na realizację projektu z funduszy unijnych, wsparcie ze strony powiatowych urzędów pracy.

W powiatach płockim, piaseczyńskim, kozienickim, ostrowskim, grójeckim i siedleckim, mimo wypracowania projektów w ramach LOG, nie rozpoczęto ich realizacji. Uczestnicy warsztatów uzasadniają to istnieniem szeregu barier m.in. brakiem lidera projektu, wysokimi kosztami realizacji projektu, trudnościami związanymi z lokalizacją inwestycji i znalezieniem potencjalnych inwestorów, brakiem wystarczającej motywacji, brakiem środków finansowych, brakiem wypracowanej wspólnej strategii działania dla wszystkich podmiotów potencjalnie zainteresowanych realizacją projektu, brakiem koordynacji działań projektowych.

Tabela 2. Warsztaty LOG na Mazowszu w latach 2003-2010

Lp.	Powiat	Termin warsztatów	Wypracowane projekty (nazwa)
1.	mławski	I edycja 2004/2005 II edycja 2008 r.	1. Rewitalizacja śródmieścia Mławy. 2. Wkra i Ruda – wypoczynek się uda. 3. Mławska Giełda Towarowa. 4. Po pracy i w weekend na ziemi mławskiej.
2.	miński	2007/2008	1. Mazowieckie Centrum Rehabilitacji w Rudce oraz reaktywacja zabytkowej kolejki konnej. 2. Centra turystyczno-kulturalne oraz sieć tras rowerowych – rowerem po zdrowie. 3. Powiatowe Centrum Koordynacji Kształcenia. 4. Centrum Sportów Ekstremalnych oraz Cargo Biznesu.
3.	żuromiński	2007/2008	1. Budowa sortowni na wysypisku odpadów w Brudnicach. 2. Trasy, ścieżki pieszo-rowerowe.
4.	łosicki	2003/2004	1. Łosickie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości. 2. Grzybek – produkcja podłoża pod pieczarki. 3. Łosickie Centrum Informacji i Promocji Nadbużańskiej. 4. Nadbużańska Żywność.
5.	płocki	2007/2008	1. Zielona mila. 2. Internet źródło informacji promocji regionu (co najmniej w dwóch językach). 3. Nowy rynek na starym rynku, stworzenie regularnego rynku produktów lokalnych i regionalnych, służących promocji lokalnego wytwórstwa. 4. Regionalny rozwój agroturystyki. 5. W młodzięzy siła.
6.	piaseczyński	2008/2009	1. Korona Ziemi Piaseczyńskiej. Geotermia - Zielony Powiat Piaseczyński. 2. Wspólna promocja Powiatu Piaseczyńskiego. 3. Piaseczyński Inkubator Przedsiębiorczości. 4. Piaseczyńskie Centrum Wolontariatu, Integracji i Usług Społecznych. 5. Piaseczyńska Obywatelska Akademia Twórczej Przedsiębiorczości.
7.	kozienicki	2008	1. Kozienickie centrum wspierania biznesu. 2. Śladami historii – wycieczka do przeszłości. 3. Kozienickie centrum turystyki wodnej i rowerowej. 4. Kozienickie centrum szkoleniowo-konferencyjne.

Lp.	Powiat	Termin warsztatów	Wypracowane projekty (nazwa)
8.	ostrowski	2003/2004	<ol style="list-style-type: none"> 1. Partnerstwo dla Zdrowia – Ostrowskie Ziola. 2. Agroturystyka. 3. Centrum odnowy biologicznej. 4. Centrum integracji, aktywizacji i doradztwa.
9.	grójecki	2008/2009	<ol style="list-style-type: none"> 1. Targi południowego Mazowsza – Grójec 2010. 2. Fundusze unijne - jak to ugryźć. 3. Grójecki festiwal filmów dla dzieci. 4. Grójec, Pilica zdrowa i piękna okolica. 5. Wszystko wiem o Grójeckim. 6. Nasz sad docenia cały świat. Jabłko Grójeckie. Marka.
10.	siedlecki	2006/2007	<ol style="list-style-type: none"> 1. Siedlecka Giełda Owocowo – Warzywno – Kwiatowa. 2. Siedleckie Centrum Targowo –Wystawiennicze. 3. Siedleckie Centrum Gospodarcze. 4. Energetyczne Marzenia Rolnika Ziemi Siedleckiej.
11.	ciechanowski	2003/2004	<ol style="list-style-type: none"> 1. Z nurtem Łydyni „Q” rozwojowi ziemi ciechanowskiej. 2. Euroczystość ziemi ciechanowskiej. 3. Program integracji organizacji przedsiębiorczości i informacji. 4. Regionalna Giełda Towarów Rolno-Spożywczych.
12.	sokołowski	2007/2008	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zalew w Niewiadomej. 2. Bug – Dzika rzeka Europy. 3. Marka promocyjna - Złoty Sokół. 4. Ekoenergia- Sokołowski Park Przemysłowy. 5. Ośrodek terapeutyczno-rekreacyjny – Atrakcyjna Trzecia Młodość.
13.	szydłowiecki	2004/2005	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie centrum integracji i reintegracji zawodowej i społecznej 2. Program scalania gruntów. 3. Agroturystyka i infrastruktura. 4. Budowa zespołu rekreacyjno – sportowego. 5. Schronisko dla zwierząt.

Lp.	Powiat	Termin warsztatów	Wypracowane projekty (nazwa)
14.	warszawski zachodni	I edycja (2008/2009) II edycja (2009/2010)	<p><u>I edycja:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rowerem przez puszcę – budowa sieci dróg rowerowych, baz turystyczno-rowerowych. 2. Łatwy dostęp do Internetu szerokopasmowego. 3. Prawie jak u mamy – żłobki na terenie powiatu. 4. Wszędzie blisko w powiecie warszawskim (drogi) – komunikacja poprzeczna. 5. W puszczy kampinoskiej. 6. Dla Jasia i dla Jana – Centrum Rekreacyjno-Sportowe. 7. Otwarte okienko dla biznesu – Centrum doradztwa biznesowego. <p><u>II edycja - WLOG w trakcie realizacji – propozycje projektów:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wszystkie dzieci są ważne. 2. Komunikacja lokalna, infrastruktura techniczna . 3. Partnerstwo drogowe. 4. Powiatowa Platforma Przedsiębiorców . 5. Regionalne Centrum Popularyzacji Astronomii w Błoniu. 6. Gminy bliżej siebie. 7. Baza turystyczno-sportowo-rekreacyjna w powiecie warszawskim zachodnim.
15.	przasnyski	2009/2010	<p>WLOG w trakcie realizacji – propozycje projektów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. System szkoleń zawodowych, doradztwo i szkolenia. 2. Poprawa infrastruktury drogowej i technicznej. 3. Agroturystyka - sposób na duże pieniądze, sieć gospodarstw agroturystycznych. 4. Kultura i rozrywka, budowa parku rekreacji i rozrywki. 5. Droga kajakowa na Omulwi, wykorzystanie rzek i zbiorników wodnych. 6. Czyste środowisko: Budowa biogazowni, energia odnawialna.
16.	sochaczewski	2008/2010	WLOG w trakcie realizacji.

Edyta Bobryk

Powiatowy Urząd Pracy w Łosicach

Elżbieta Roszczak

Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Łosicach

Dobre praktyki partnerstwa lokalnego na terenie Mazowsza - Łosice

Program Partnerstwa Lokalnego w powiecie Łosickim został zainicjowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Łosicach i Starostwo Powiatowe. Przedstawiciele tych instytucji zostali przeszkoleni w 2003 roku i zdobyli certyfikaty Powiatowych Specjalistów Partnerstwa Lokalnego – nie poprzestali tylko na dyplomach i rozpoczęli aktywną pracę na rzecz poprawy jakości życia lokalnej społeczności.

W dniu 18 listopada 2003 r. zostało podpisane porozumienie pomiędzy Marszałkiem a Starostą w zakresie Wdrażania Partnerstwa Lokalnego w woj. mazowieckim. Za główny cel uznano działania zmierzające do:

- wsparcia środowiska gospodarczego i ochrony miejsc pracy,
- budowy partnerstwa na szczeblu lokalnym pomiędzy przedsiębiorstwami, samorządami i organizacjami pozarządowymi,
- wzmocnienia gospodarki lokalnej,

- tworzenia nowych miejsc pracy w oparciu o posiadane zasoby lokalne.

Natomiast dnia 16 lutego 2004 roku powołana została Uchwała Nr 34/2004 Zarządu Powiatu Łosickiego w sprawie określania zadań i wyboru składu osobowego Powiatowego Zespołu ds. Wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego w powiecie łosickim.

Wdrażanie partnerstwa lokalnego rozpoczęto od przeprowadzenia WARSZTATÓW LOKALNEGO OŻYWIENIA GOSPODARCZEGO w okresie marzec – czerwiec 2004 roku. To właśnie warsztaty miały pomóc określić słabe i mocne strony powiatu łosickiego oraz spowodować ożywienie lokalnego środowiska. Do tego przedsięwzięcia zabierano się z zapałem, który został wszczepiony przez pracowników Instytutu Współpracy i Partnerstwa Lokalnego z Katowic na czele z Prezes Instytutu Jadwigą Olszowską-Urban, ale i niepokojem, czy uda się nawiązać trwałe partnerstwo i zbudować poczucie wspólnoty, umacniając lokalną tożsamość.

Warsztaty prowadziła Elżbieta Roszczak – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Łosicach, a zarazem Powiatowy Specjalista Partnerstwa Lokalnego, we współpracy z pracownikami Instytutu Współpracy i Partnerstwa Lokalnego. Rozpoczęła się integracja społeczności lokalnej. Do uczestnictwa w warsztatach

zaproszono lokalnych przedsiębiorców, samorząd gminny i powiatowy, organizacje gospodarcze, przedstawiciele instytucji okołobiznesowych, instytucje doradcze, przedstawiciele infrastruktury, organizacje pozarządowe, młodzież, agencje rozwoju lokalnego i regionalnego. W 4 spotkaniach warsztatowych wzięli udział wszyscy ci, którym na sercu leży dobro mieszkańców naszego powiatu – ogółem 142 osoby. Rozwiązywanie naszych lokalnych problemów gospodarczych rozpoczęło się od stworzenia „beczki powiatowej“ (określenia tego, co mamy, a czego nam brakuje, co jest atutem, a co barierą w powiecie), która była pierwszym krokiem i motorem całego przedsięwzięcia.

W trakcie warsztatów poszczególne grupy spotykały się, poznawały i wypracowały propozycje projektów gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na zmianę ogólnej sytuacji gospodarczej w powiecie:

- „Łosickie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości“
- „Grzybek – Produkcja Podłoża pod Pieczarki“
- „Łosickie Centrum Informacji i Promocji Nadbużańskiej“
- „Nadbużańska Żywność“.

Łosickie Forum Partnerstwa Lokalnego

Jeden z wypracowanych projektów dotyczył powołania „Łosickiego Centrum Wspierania Przedsiębiorczości“. Liderzy projektu zaczęli aktywnie działać i podczas zebrania w dniu 17 czerwca 2004 roku komitet założycielski powołał do życia stowarzyszenie, które już 14 listopada 2004 roku zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym pod nazwą „**Łosickie Stowarzyszenie Rozwoju EQUUS**“. Obecnie Stowarzyszenie pełni rolę ośrodka aktywności lokalnej, skupia przedsiębiorców i osoby chcące działać na rzecz rozwoju „ziemi łosickiej“. W biurze stowarzyszenia można zasięgnąć konsultacji i porad z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych i dostępnych źródeł finansujących założenie działalności gospodarczej. Stowarzyszenie bardzo pręźnie pozyskuje środki na realizację projektów, które

adresuje do osób pozostających bez zatrudnienia i do osób pracujących, m.in. „Pomysł na biznes – pomysłem na przyszłość” – już trzy edycje, – działanie 6.2. POKL, budżet – 6 mln zł; „Łosicka Akademia Aktywności Zawodowej” Poddziałanie 6.1.1. POKL – dwie edycje, budżet – 1,6 mln zł. Stowarzyszenie współorganizuje ponadto imprezy lokalne, m.in. Festyn Nadbużański – Nadbużańskie Targi Rękodzielnictwa w latach 2005-2009. Pracownicy biura koordynowali prace nad wydaniem wielu publikacji, w tym książki o historii Łosic w okresie II wojny światowej „A gdyby to było twoje dziecko” Stelli Zylbersztajn.

Warsztaty zaowocowały również powołaniem w 2004 roku Spółdzielni „Grzybek Łosicki”, zrzeszającej lokalnych pieczarkarzy. Obecnie jest to największe zrzeszenie producentów grzybów na wschodzie Polski, które aktywnie współpracuje z klientami zagranicznymi. W ofercie spółdzielni znajduje się świeży grzyb (pieczarka biała, pieczarka brązowa, bocznik). Spółdzielnia zapewnia organizację transportu w miejsce wskazane przez klienta. Spółdzielnia „Grzybek Łosicki” jest pracodawcą

Łosickie Forum Partnerstwa Lokalnego

tworzącym nowe miejsca pracy, współpracuje z PUP w Łosicach w zakresie realizacji staży, ofert pracy. Dzięki nowoczesnym urządzeniom (maszyna do foliowania, etykieciarka, detektor metali i waga) usprawniono pracę magazynu i możliwe jest poszerzenie asortymentu.

Projekt pt. „Łosickie Centrum Informacji i Promocji Nadbużańskiej” w swoim założeniu miał skupić się zarówno na promocji terenów nadbużańskich, jak i całego powiatu łosickiego. Uczestnicy warsztatów zauważyli, że nasze okolice choć tak bogate w historię, piękne krajobrazy i czyste środowisko, są mało znane i niedoceniane nawet przez społeczność lokalną. W związku z tym założenia projektu realizowane są przez „Łosickie Stowarzyszenie Rozwoju EQUUS”.

Tylko jeden z wypracowanych pomysłów, na projekt „Nadbużańska Żywność”, nie został jeszcze zrealizowany. Jednak Spółdzielnia „Grzybek Łosicki” podjęła decyzję o budowie i uruchomieniu przetwórnicy owocowo-warzywnej w pobliżu Łosic, która ruszy w 2012 r. i będzie w dużej części rozwiązywać problemy dotyczące zbytu lokalnej produkcji i promować łosicką żywność.

Warsztaty Lokalnego Ożywienia Gospodarczego okazały się nowatorskim podejściem. Zainicjowaliśmy w powiecie współpracę i partnerstwo trzech sektorów, co sprawdziło się i przyniosło wymierne korzyści.

Największym efektem wdrożonego Programu Partnerstwa Lokalnego jest jego 6-letnia kontynuacja i powstanie dwóch podmiotów, tj. Spółdzielni „Grzybek Łosicki” i Łosickiego Stowarzyszenie Rozwoju EQUUS, które utworzyły nowe miejsca pracy i znacznie wspierają lokalny rozwój poprzez swoje działania.

Grażyna Borowiec

Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim

Dobre praktyki partnerstwa lokalnego na terenie Mazowsza – Mińsk Mazowiecki

Na terenie powiatu mińskiego już w 2005 roku zaczęto poważnie myśleć o partnerstwie lokalnym. Z inicjatywy Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim oraz Starosty Mińskiego 26 października 2005 roku odbyła się konferencja promująca program wdrażania partnerstwa lokalnego. Na spotkanie zaproszono między innymi przedstawicieli samorządu lokalnego, przedsiębiorców i reprezentantów organizacji pozarządowych. Do nawiązania współpracy w ramach partnerstwa skutecznie zachęcał uczestników spotkania Tadeusz Jan Zając, ówczesny Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie oraz pracownicy Zespołu ds. Współpracy Regionalnej i Partnerstwa Lokalnego.

Kolejnym etapem budowania Mińskiego Partnerstwa Lokalnego było powołanie w dniu 9 lutego 2006 roku Konwentu, którego zadaniem było czuwanie nad przebiegiem spotkań związanych z budową partnerstwa w powiecie mińskim. W skład

Konwentu weszli m.in. Czesław Mroczek – poseł na Sejm RP, Tadeusz Jan Zając – Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie (obecnie Główny Inspektor Pracy) oraz Krzysztof Michalik – Wicestarosta Miński. Wkrótce potem rozpoczęto intensywne przygotowania do zorganizowania pierwszego warsztatu Lokalnego Ożywienia Gospodarczego.

Pierwszy warsztat (A) zorganizowany w ramach Mińskich Warsztatów Ożywienia Gospodarczego odbył się 20 października 2006 roku w Grębiszewie k/Mińska Mazowieckiego. Zarówno to spotkanie warsztatowe, jak również następne, zostały przygotowane przez Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim Grażynę Borowiec i Starostę Mińskiego Antoniego Jana Tarczyńskiego, w ścisłej współpracy z Międzynarodowym Centrum Partnerstwa „Partners Network” z siedzibą w Krakowie. Warsztat A zapoczątkował cykl spotkań,

które miały na celu, oprócz budowania partnerstwa pomiędzy lokalnymi władzami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną, również wypracowanie i realizację projektów gospodarczych, służących ożywieniu gospodarczemu powiatu mińskiego. Na spotkaniu tym uczestnicy pracowali w pięciu grupach tematycznych, które zajmowały się takimi obszarami, jak: dostęp do kapitału, środowisko gospodarcze, infrastruktura, zasoby ludzkie oraz jakość życia.

Drugi warsztat (B) odbył się 28 lutego 2007 roku. Tym razem uczestnicy w czterech grupach tematycznych prowadzili ożywione dyskusje nad takimi zagadnieniami, jak: uszczelnianie przecieków, wsparcie istniejących firm, zachęcanie do tworzenia nowych firm oraz pozyskiwanie nowych firm o pożądanym profilu. Na koniec spotkania, w którym uczestniczyło blisko 100 osób, liderzy poszczególnych zespołów tematycznych zaprezentowali na forum ogólnym efekty prac w grupach.

Na trzecim warsztacie (C), który odbył się 30 marca 2007 roku, dyskutowano nad wypracowaniem wspólnej wizji powiatu. Najważniejszym punktem tego warsztatu było omówienie i wybranie kilku konkretnych projektów gospodarczych służących ożywieniu gospodarczemu. Najbardziej emocjonującym punktem programu warsztatów było

głosowanie i wybór najlepszych propozycji projektów przedstawionych wcześniej przez liderów grup.

Każde spotkanie warsztatowe w Grębiszewie gromadziło blisko 100 osób

Następne spotkanie warsztatowe (C Prim) odbyło się 16 maja 2007 roku. Dyskutowano nad szczegółami projektów wybranych na poprzednim warsztacie. Bazując na schemacie opracowania projektu, omawiano między innymi cele, zasoby własne, rodzaje wsparcia, rezultaty twarde i miękkie. Ustalono również terminy dodatkowych spotkań w grupach, na których kontynuowano prace nad projektami.

Ostatni warsztat (D) z cyklu Mińskich Warsztatów Ożywienia Gospodarczego odbył się 29 czerwca 2007 roku. Spotkanie poświęcono prezentacji i ocenie projektów gospodarczych wypracowanych na wcześniejszych warsztatach. Liderzy grup

zaprezentowali efekty wielotygodniowych prac w zespołach roboczych, po czym odbyło się końcowe głosowanie. Wszyscy uczestnicy oceniali poszczególne projekty m.in. pod względem korzyści gospodarczych, wykorzystania zasobów powiatu, kontrowersyjności, istniejących potrzeb i problemów społeczności lokalnej. Ostateczny ranking wybranych projektów gospodarczych przedstawia się następująco:

1. Mazowieckie Centrum Rehabilitacji w Rudce z reaktywacją zabytkowej kolejki konnej.
2. Centra turystyczno – kulturalne oraz sieć tras rowerowych „Rowerem po zdrowie”.
3. Powiatowe Centrum Koordynacji Kształcenia.
4. Centrum Sportów Ekstremalnych oraz Cargo Biznesu.

Warsztat D nie zamknął współpracy w ramach Mińskiego Partnerstwa Lokalnego. W grudniu 2007 roku zorganizowano konferencję podsumowującą Mińskie Warsztaty Ożywienia Gospodarczego. W dniu 13 lutego 2008 roku odbyły się konsultacje Mińskiego

Praca w grupach tematycznych na Mińskich Warsztatach Ożywienia Gospodarczego

Praca w grupach tematycznych na Mińskich Warsztatach Ożywienia Gospodarczego

Partnerstwa Lokalnego. Konsultacje poświęcone były diagnozie aktualnej sytuacji związanej z wdrażaniem czterech projektów gospodarczych, wypracowanych podczas warsztatów LOG. Spotkanie posłużyło ponadto wymianie doświadczeń oraz informacji na temat podjętych do tej pory działań, określeniu napotkanych barier i wyznaczeniu kierunków dalszej współpracy przy realizacji wypracowanych wcześniej projektów. Warto nadmienić, że podczas spotkania konsultacyjnego zauważono potrzebę powołania Lokalnej Grupy Działania (pomysł ten przełożył się na powołanie i działalność Lokalnej Grupy Działania Ziemi Mińskiej).

Na terenie powiatu mińskiego w największym stopniu realizowane są dwa projekty partnerskie, tj. Mazowieckie Centrum Rehabilitacji w Rudce z reaktywacją zabytkowej kolejki konnej i Powiatowe Centrum Koordynacji Kształcenia.

Głównym założeniem projektu polegającego na utworzeniu Mazowieckiego Centrum Rehabilitacji w Rudce z reaktywacją zabytkowej kolejki konnej jest utworzenie nowoczesnej bazy medycznej, która na bieżąco zaspokajałaby potrzeby w zakresie rehabilitacji mieszkańców województwa mazowieckiego. W projekcie zakłada się m.in.: zwiększenie obszaru obsługiwanego przez SSZZOZ w Rudce, poszerzenie zakresu usług medycznych,

Konsultacje Mińskiego Partnerstwa Lokalnego w Mińsku Mazowieckim w dniu 13.02.2008

powiązanie rehabilitacji z turystyką i rekreacją oraz zwiększenie ilości miejsc pracy. Jednocześnie w ramach projektu będą podejmowane działania zmierzające do uatrakcyjnienia pobytu pacjentów poprzez wybudowanie infrastruktury towarzyszącej, tj. odbudowanie trasy zabytkowej kolejki tramwaju konnego, budowę ścieżek rowerowych i ekologicznych oraz rewaloryzację wartości kulturowych i przyrodniczych Rezerwatu Przyrody „Rudka Sanatoryjna”. Dotychczas uzyskano niezbędne pozwolenia na odbudowę trasy zabytkowej kolejki konnej, podjęto także działania w celu wykonania repliki tramwaju oraz wykonania podkładów kolejowych. W roku 2007 na drogi, parkingi, windy i

prace budowlane wydatkowano ponad 2,7 mln zł. W roku 2008 Dział Rehabilitacji Leczniczej doposażono w sprzęt rehabilitacyjny. W tym samym roku została oddana do użytku nowa droga dojazdowa do szpitala. Dzięki dużemu zaangażowaniu władz Gminy Mrozy, dyrekcji szpitala w Rudce i członków Stowarzyszenia Przyjaciół Mrozów, istnieje duża szansa na realizację większości zaplanowanych w projekcie działań.

Projekt pod nazwą Powiatowe Centrum Koordynacji Kształcenia zakłada stworzenie centrum koordynacji kształcenia, odpowiedzialnego za prawidłowy przepływ informacji pomiędzy uczniami poszczególnych szkół (szkołami), przedsiębiorcami, Starostwem Powiatowym i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie dostępnych ofert pracy, staży zawodowych i praktyk. W pierwszym półroczu 2008 roku, zespół złożony z pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim (Partner), Centrum Kształcenia Ustawicznego w Mińsku Mazowieckim (Lider) oraz Fundacji Rozwoju Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości „Biznes Inkubator”, dopracował projekt na poziomie umożliwiającym aplikację o środki unijne. W trybie konkursowym pozyskano środki finansowe na realizację tego przedsięwzięcia w ramach działania 9.2 POKL. Głównym celem projektu „Gotowi do zmian – młodzież szkolna na lokalnym rynku pracy” jest

Starosta Miński oraz Dyrekcja Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim podczas Warsztatu D.

wdrożenie efektywnego programu poradnictwa edukacyjno – zawodowego oraz współpraca szkół, prowadzących kształcenie zawodowe, z pracodawcami i instytucjami rynku pracy, służąca podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów jako przyszłych absolwentów i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia przez praktyczne formy nauczania w zakładach pracy. Wsparciem zostanie objętych 300 uczniów klas czwartych techników w okresie 34 miesięcy, w zawodach technik: architektury krajobrazu, agrobiznesu, budownictwa, informatyk, mechanik, teleinformatyk, elektronik, ekonomista, kelner. Projekt będzie realizowany do 31 lipca 2012 roku.

Wsparcie administracji samorządowej, zaczynając od jej najwyższego szczebla (województwo), a kończąc na szczeblu najniższym (gmina) w dużym stopniu przesądza o powodzeniu projektów partnerskich. Przychyłność starosty, burmistrza czy wójta gminy jest w przypadku partnerstwa lokalnego nieoceniona. Doskonale widać to na przykładzie Mińskiego Partnerstwa Lokalnego, gdzie Starosta Miński, a także wielu wójtów i burmistrzów miast aktywnie uczestniczyło w warsztatach Lokalnego Ożywienia Gospodarczego. Optymalne warunki dla rozwoju partnerstwa istnieją w sytuacji, kiedy wsparcie samorządu ma wymiar finansowy (zabezpieczenie środków w budżecie np. na wkład własny), organizacyjny (udostępnienie sali konferencyjnej, przygotowanie materiałów, dokumentacji) i legitymujący (podniesienie rangi partnerstwa, patronat).

Dużym ułatwieniem przy realizacji projektów jest doświadczenie i kapitał ludzki partnerów zaangażowanych we wspólne przedsięwzięcie. Bardzo ważnym składnikiem, który wpływa na ostateczny

sukces jest wiedza na temat możliwości pozyskania funduszy na realizację wspólnych przedsięwzięć i umiejętność efektywnego pozyskania takich środków. Katalog ułatwień uzupełniają również determinacja i chęć współpracy zaangażowanych podmiotów oraz wsparcie na poziomie władz lokalnych.

Bariery wynikają natomiast z deficytu wyżej wymienionych czynników. Do najważniejszych barier, które spowodowały, że na terenie powiatu mińskiego nie rozpoczęto realizacji projektu polegającego na utworzeniu centrum sportów ekstremalnych i cargo biznesu należy zaliczyć:

- trudności związane z lokalizacją inwestycji;
- trudności ze znalezieniem potencjalnych inwestorów;
- wysokie koszty związane z realizacją projektu;
- niepowodzenie starań o ulokowanie cywilnego portu lotniczego w Janowie k/Mińska Mazowieckiego.

Utrudnieniami mogą być m.in. skomplikowane uregulowania prawne i procedury aplikowania o fundusze na realizację projektów.

Ilona Sychocka
Powiatowy Urząd Pracy w Mławie

Dobre praktyki partnerstwa lokalnego na terenie Mazowsza - Mława

Realizacja Programu Partnerstwa Lokalnego na terenie powiatu mławskiego

Program Wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego na terenie powiatu mławskiego realizowany był na przełomie 2004 i 2005 roku. Głównym organizatorem warsztatów był Włodzimierz Wojnarowski – Starosta Mławski oraz Powiatowy Zespół ds. Wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego, któremu przewodniczyła Dyrektor PUP w Mławie – Barbara Piliszek. W skład zespołu weszli przedstawiciele władz miasta, administracji samorządowej, reprezentanci wszystkich gmin powiatu.

Wypracowane projekty

1. „Rewitalizacja śródmieścia Mławy” – rewitalizacja polegać będzie na budowie nowych obiektów i restauracji już istniejących (ma powstać pasaż

handlowy z nowym kinem). W czerwcu 2009 r. został złożony wniosek przygotowany przez Wydział Rozwoju Urzędu Miasta Priorytet V - Wzmacnianie roli miast w rozwoju regionu, Działanie 5.2 Rewitalizacja miast. „Rewitalizacja Zabytkowego Ratusza w Mławie – etap I” jest częścią dużego przedsięwzięcia pn. „Rewitalizacja Miasta Mławy”, będącego jednym z istotniejszych elementów Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Mławy i Strategii Rozwoju Miasta do roku 2015. Realizacja projektu ma na celu odnowienie budynku Ratusza. Ten jeden z najstarszych i najważniejszych miejskich obiektów, charakteryzuje się wysokim stopniem dewastacji i wymaga wykonania prac modernizacyjnych. Założeniem projektu jest powstrzymanie degradacji infrastruktury i przestrzeni miejskich, co poprawi wizerunek i zwiększy atrakcyjność miasta. W ramach projektu planuje się wykonać: odnowienie fasad budynku (naprawa

tynków, malowanie); wymianę stolarki okiennej i drzwiowej; zagospodarowanie terenu przyległego;

Warsztaty Lokalnego Ożywienia Gospodarczego w powiecie mławskim

naprawę więźby dachowej i kominów; wymianę pokrycia dachowego. Działania te mają przywrócić dawną świetność obiektowi o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym. Stanowi to kolejny etap podjętych przez władze miasta wysiłków, mających na celu zrewitalizowanie najcenniejszych mławskich zabytków. Brak szybkich działań remontowych doprowadzi do pogłębienia się

degradacji zabytków, powodując znaczny wzrost nakładów na ich utrzymanie. Wniosek przeszedł pozytywnie ocenę formalną i obecnie znajduje się na etapie oceny merytorycznej – **projekt jest realizowany w 2010 r.**

2. „Wkra i Ruda - wypoczynek się uda” – projekt dotyczy zagospodarowania pod kątem turystyki, a więc regulację niektórych fragmentów wymienionych rzek, aby poszerzyć możliwości turystyki kajakowej, budowy kąpielisk i pól namiotowych wzdłuż tych rzek. Ze względu na to, że Zalew Ruda usytuowany jest na terenie dwóch powiatów i dwóch województw, podjęcie jakichkolwiek działań w tej sprawie wymaga wielostronnych ustaleń i współpracy na poziomie ponadlokalnym. Część projektu pod tytułem „Turystyczne zagospodarowanie rzeki Mławki i Wkry” stała się częścią „Strategii Rozwoju Powiatu Mławskiego na lata 2004-2013”. Wypracowane przez uczestników Programu projekty są zgodne z oczekiwaniami społecznymi, co do obranych dróg rozwoju powiatu. Warsztaty te stanowiły bardzo dobre narzędzie, wskazujące na potrzeby społeczne i planowane w ich następstwie kierunki działań lokalnych władz.

Warsztaty Lokalnego Ożywienia Gospodarczego w powiecie mławskim

LOG – Mława 2008

W roku 2008 został zorganizowany drugi cykl warsztatów w ramach Mławskiego Partnerstwa Lokalnego na rzecz ożywienia gospodarczego i rynku pracy. Ze względu na zmieniającą się sytuację lokalną (wybory władz miasta, gmin, radnych miasta, powiatu), która stworzyła potrzebę ponownego spotkania i dialogu, zdecydowano o drugiej edycji warsztatów. Warsztaty zmieniły także formułę, dostosowując się do zmieniających się okoliczności. Oprócz prezentacji dokonań i warunków gospodarczych poszczególnych gmin, wprowadzono także prezentacje Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy – „Mławski Rynek Pracy”. Zawierała ona informacje o rynku pracy: dane statystyczne, promocję

lokalnych pracodawców oraz dokonań Urzędu na rzecz ograniczenia bezrobocia i zwalczania jego skutków.

Wpracowane projekty

1. Największą ilość punktów uzyskał projekt „**Mławska Gielda Towarowa**”, którego celem jest zorganizowanie nowoczesnego targowiska. dysponującego stanowiskami do wynajęcia oraz stanowiskami stałymi, stanowiącymi zaplecze z ogrzewanymi salami konferencyjnymi, biurami dla firm zewnętrznych itp. oraz boksami z przeznaczeniem na promocję różnego rodzaju

Warsztaty Lokalnego Ożywienia Gospodarczego w powiecie mławskim

produktów i handel. Planuje się także budowę parkingu i stworzenie obiektów gastronomicznych.

Ponadto projekt zakłada stworzenie warunków do prezentacji, promocji i sprzedaży producentom zainteresowanym inwestowaniem na terenie miasta i powiatu, a także umożliwienie firmom zewnętrznym sprzedaży oraz rozpowszechniania nowych technologii w zakresie budownictwa energooszczędnego i pozyskiwania energii odnawialnej. Pomysłodawcy zamierzają stworzyć warunki do prezentacji własnych produktów i ich sprzedaży lokalnym przedsiębiorcom, producentom, rolnikom, sadownikom i grupom producenckim.

Kolejnym etapem, który miał przyczynić się do realizacji założeń tego projektu, było seminarium projektowe pt.: „Mazowiecka Giełda Technologiczno-Handlowa”. Seminarium zostało zorganizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Mławie, a inicjatorem spotkania było m.in. Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego „Zawkrze”. Tematem spotkania było omówienie zasad wprowadzenia projektu budowy Mazowieckiej Giełdy Technologiczno-Handlowej, która swym zasięgiem objęłaby region północnego Mazowsza. Głównym celem wdrożenia tej działalności jest wsparcie województwa, stymulacja i awans regionu mazowieckiego w sektorach publicznym,

Warsztaty Lokalnego Ożywienia Gospodarczego w Powiecie Mławskim

prywatnym, samorządowym i naukowym oraz ożywienie gospodarcze poprzez nowoczesne technologie.

Dzięki wprowadzeniu projektu miał nastąpić rozwój infrastruktury, wykorzystanie źródeł odnawialnych, zastosowanie nowych technologii, powstanie nowych miejsc pracy i rozrywki, poprawa sytuacji ekonomicznej oraz warunków życia. Przedstawiono zalety i wady działalności oraz możliwość wsparcia przedsięwzięcia ze środków Unii Europejskiej. Jednakże na chwilę obecną nie rozpoczęto realizacji projektu, głównie z uwagi na brak lidera projektu, który mógłby koordynować wszystkie przewidziane zadania.

2. Drugie miejsce zajął projekt **„Po pracy i w weekend na ziemi mławskiej”**, którego celem jest rozbudowa ścieżek rowerowych; utworzenie zaplecza turystycznego - bary, place zabaw dla dzieci, wypożyczalnia sprzętu; wykorzystanie posiadanego zaplecza w celu stworzenia małych stadnin koni; promocja i reklama okresowych wystaw organizowanych przez muzeum; pikniki rodzinne przy okazji ważnych rocznic historycznych.

Część założeń przewidzianych w projekcie przejęły władze miasta do swoich zadań inwestycyjnych. Realizowana jest rozpoczęta w 2004 roku rewitalizacja Parku Miejskiego w Mławie, planowana jest m.in. budowa estrady, na której organizowane będą imprezy kulturalne. Powstały ścieżki rowerowe ul. Napoleońską i ul. Piłsudskiego. Planowana jest budowa drogi dojazdowej do dzielnicy przemysłowej wraz ze ścieżkami rowerowymi. Organizowane są pikniki rodzinne, imprezy kulturalno-oświatowe, np. wieczory poetyckie; obchody rocznic wydarzeń historycznych, m.in. rekonstrukcja Bitwy pod Mławą. Zostały oddane do użytku boiska przy szkołach. Planowane jest utworzenie kompleksu terenów rekreacyjnych przy MOSIR-e, modernizacja Miejskiego Domu Kultury i Biblioteki Miejskiej. Planowana jest modernizacja kolejki wąskotorowej we

współpracy z gminą Krasne, która opracowała projekt dotyczący jej odnowienia.

3. Trzecie miejsce zdobył projekt **„Stworzenie Punktów Informacyjno-Konsultacyjno-Doradczych i Finansowych w gminach, powiecie...”** - stworzenie sieci 9 punktów gminnych, powiązanych z jednym punktem „matką” (punktem miejskim).

4. Czwarte miejsce – projekt **„Inwestycje w szkolenia, w edukację oraz poradnictwo. Zmiana myślenia pracowników o firmie i pracodawców o pracownikach, etykieta biznesu”** - stworzenie punktów konsultacyjnych, wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt, szkolenie pracodawców oraz pracowników.

Wdrażanie Programu Partnerstwa Lokalnego wspiera głównie funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw. Wspólna ocena i analiza możliwości, potrzeb oraz problemów do rozwiązania zaowocowała wypracowaniem projektów rozwoju gospodarczego w celu tworzenia nowych miejsc pracy na terenie powiatu mławskiego.

Krystyna Karolak
LGD „Zielone Mosty Narwi”

Lokalna Grupa Działania „Zielone Mosty Narwi”

Stowarzyszenie Zielone Mosty Narwi jest szczególnym rodzajem stowarzyszenia, posiadającym status Lokalnej Grupy Działania. Lokalna Grupa Działania (LGD) Zielone Mosty Narwi, jest dobrowolnym samorządnym, trwałym zrzeszeniem, stowarzyszeniem utworzonym na specjalnych zasadach. Różni się ono tym od zwyczajnych stowarzyszeń, że oprócz wymogów polskiego prawa o stowarzyszeniach, spełnia również wymogi ustawy z 7 marca 2007 o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie

wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005). Oznacza to, że Stowarzyszenie może w rozumieniu ww. ustawy i rozporządzenia działać jako tzw. "Lokalna Grupa Działania" (LGD) i z tego tytułu pozyskiwać na swoją działalność środki z działania LEADER osi 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007-2013 oraz innych programów pomocowych, których beneficjentem może być LGD.

Proces budowania partnerstwa LGD Zielone Mosty Narwi rozpoczął się już w styczniu 2006 roku. Pierwsza faza doprowadziła w ciągu pół roku do formalnego zarejestrowania LGD i zbudowania partnerstwa na terenie 3 gmin. Kolejne etapy w roku 2007 i 2008, pozwoliły na zdobycie przez LGD pierwszych doświadczeń, poszerzenie partnerstwa o kolejne 6 gmin i przygotowanie Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009-2015. Budowanie partnerstwa obejmowało następujące etapy:

Etap I - koalicja na rzecz ekorozwoju, czyli zawiązanie partnerstwa na obszarze 3 gmin

Inicjatorem projektu utworzenia Stowarzyszenia w 2006 roku pod początkowym hasłem „koalicja na

rzecz ekorozwoju" był Społeczny Instytut Ekologiczny, organizacja pozarządowa pożytku publicznego z siedzibą w Warszawie, zajmująca się w szczególności tematyką zrównoważonego rozwoju i bioróżnorodności rolniczej. Projekt zakładał zbudowanie partnerstwa na terenie 3 gmin: Winnica, Pokrzywnica i Zatory. Gminy te są podobne pod względem gospodarczym, społecznym, przyrodniczym. Koalicja przybrała w czerwcu 2006 formę prawną Lokalnej Grupy Działania.

Etap II - rok 2007 - zdobywanie pierwszych samodzielnych doświadczeń

Rok 2007 był trudnym rokiem dla LGD, gdyż ze względu na zbyt późno otrzymany wpis do KRS-u, wniosek LGD do drugiego schematu Leader został odrzucony, pomimo spełnienia wszystkich innych wymogów. Tym samym LGD działało bez funduszy. Udało się jednak zrealizować małe projekty szkoleniowe (zorganizowano 3 szkolenia dla członków i liderów LGD), stworzyć logo „Zielone Mosty Narwi”, założyć stronę internetową, wydać biuletyn informacyjny. Rozpoczęto także dialog z samorządami gmin sąsiednich.

Etap III - rok 2008 - szybki rozwój i poszerzenie partnerstwa

Dzięki środkom finansowym z Norweskiego Funduszu Organizacji Pozarządowych w 2008 r. utworzono biuro LGD i zatrudniono 2 osoby. Celem projektu było przede wszystkim wyszkolenie członków stowarzyszenia i dalszy jego rozwój w celu poszerzenia partnerstwa i umożliwienia mu aplikowania do funduszy Leader na okres 2007-2013. W tym etapie podjęto intensywne działania mające na celu pozyskanie kolejnych członków prawnych. Począwszy od stycznia do grudnia 2008 Rady Gmin we wszystkich 9 gminach (Pokrzywnica, Winnica, Zatory, Pułtusk, Obryte, Gzy, Świercze, Nasielsk, Pomiechówek) podjęły uchwały o wstąpieniu do LGD.

Obecnie w skład LGD Zielone Mosty Narwi wchodzi 54 Członków, w tym 9 osób prawnych, tj. gminy: Gzy, Obryte, Pokrzywnica, Pułtusk, Świercze, Winnica, Zatory, Nasielsk, Pomiechówek oraz 45 osób fizycznych, reprezentujących sektory: społeczny i gospodarczy, w tym 21 kobiet i 24 mężczyzn. W sumie sektor społeczny reprezentuje 75,9% członków, sektor publiczny 16,6%, a sektor gospodarczy 7,4%.

Doświadczenie w pozyskiwaniu funduszy

Majątek stowarzyszenia, zgodnie ze Statutem, powstaje ze składek członkowskich, darowizn, zapisów, subwencji, dotacji, dochodów z własnej działalności oraz z ofiarności publicznej. Stowarzyszenie Zielone Mosty Narwi, jak do tej pory finansowane jest jedynie ze składek członkowskich oraz środków uzyskanych z przystąpienia do realizacji konkretnych projektów.

LGD Zielone Mosty Narwi zdobywało i zdobywa doświadczenie w pozyskiwaniu funduszy przez przygotowanie następujących projektów:

1. Wniosek na „Rozwój potencjału Stowarzyszenia LGD Zielone Mosty Narwi”- rok 2007-2008 (zrealizowany).
2. Wniosek: Rewitalizacja i tworzenie struktur i organizacji gospodarki społecznej oraz rozwój partnerstwa publiczno – społecznego na terenie Zielonych Mostów Narwi - styczeń 2008 r. (oceniony pozytywnie, nie przyznano dofinansowania z powodu braku środków finansowych).
3. Projekt „Centrum Aktywizacji Społecznej w Winnicy - zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańcom Gminy Winnica” – lipiec 2008 r. (zrealizowany).
4. Wniosek do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego celem otrzymania wsparcia finansowego na opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju - sierpień 2008 r. (zrealizowany, wartość otrzymanego dofinansowania: 54 500,00zł.) Projekt miał na celu rozwinąć potencjał ludzki utworzonego w 2006 r. Stowarzyszenia LGD Zielone Mosty Narwi, następnie rozwinąć umiejętności i zapewnić odpowiednie zaplecze logistyczne, aby umożliwić mu dalszy należyty rozwój i realizację właściwych celów merytorycznych i statutowych.
5. Wniosek „Edukacja szansą rozwoju obszarów wiejskich” – I kwartał 2009 r. (oceniony pozytywnie, nie przyznano dofinansowania z powodu braku środków finansowych).
6. Wniosek do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego celem otrzymania wsparcia finansowego dla Lokalnej Grupy Działania na wdrażanie LSR - styczeń 2009 r. (w trakcie realizacji, przyznana kwota dofinansowania na cały okres realizacji projektu: 11 706 504,00 zł).
7. Wniosek o dofinansowanie projektu „*Zielone Mosty Narwi pomostem do nowej jakości życia dla osób odchodzących z rolnictwa*” w ramach POKL 2007-2010, priorytetu VIII POKL, Działanie 8.1 „Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w

regionie”, Podziałanie 8.1.2 „Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie- projekty konkursowe” – data złożenia marzec 2010, wniosek po pozytywnej ocenie formalnej.

Obecnie LGD Zielone Mosty Narwi realizuje projekt „Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju” w ramach PROW 2007-13 Oś 4 LEADER. Działanie ma na celu umożliwienie mieszkańcom obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju (LSR) realizację projektów w ramach tej strategii. Wdrożenie LSR powinno przyczynić się do poprawy jakości życia na obszarach wiejskich m.in. poprzez wzrost aktywności lokalnych społeczności oraz stymulowanie powstawania nowych miejsc pracy. W ramach realizacji LSR LGD wybiera projekty do realizacji w ramach środków przyznawanych na realizację strategii. Na działania: "Małe projekty", "Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej", "Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw" , "Odnowa i rozwój wsi" LGD dysponuje w okresie 2009-2014 kwotą **9 175 368 PLN**. Beneficjentami środków pozyskanych na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju mogą być w zależności od rodzaju działania m.in. osoby fizyczne, rolnicy, przedsiębiorstwa, gminy, organizacje pozarządowe, inne instytucje publiczne i niepubliczne.

Lokalna Strategia Rozwoju wyznacza 3 strategiczne cele dla obszaru LGD:

- Cel strategiczny 1: Zielone Mosty Narwi rejonem rolnictwa ekologicznego i ostoją bioróżnorodności rolniczej.
- Cel strategiczny 2: Zielone Mosty Narwi obszarem ekoturystycznym.
- Cel strategiczny 3: Zielone Mosty Narwi łączą tradycję z przyszłością

Do prowadzenia wszystkich spraw związanych z realizacją w/w projektu utworzono w lipcu 2009 r. Biuro Lokalnej Grupy Działania, które mieści się w budynku Urzędu Gminy w Pokrzywnicy, al. Jana Pawła II 1. Do czerwca 2015 roku LGD Zielone Mosty Narwi będzie podejmowało intensywne działania na rzecz wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Priorytetem jest docieranie do jak najszerszej grupy potencjonalnych wnioskodawców dla właściwej realizacji LSR, zarówno pod względem założonych celów, jak i prawidłowego finansowego rozliczania poszczególnych etapów.

W szerszej perspektywie czasowej Stowarzyszenie w dalszym ciągu zamierza podejmować działania zmierzające w kierunku realizacji celów statutowych, pozyskując fundusze z różnych programów pomocowych. Członkostwo w UE stwarza szerokie horyzonty rozwoju dla organizacji pozarządowych w zakresie możliwości ubiegania się o finansowanie inicjatyw, wpisujących się w

poszczególne programy operacyjne. Dostępność środków z funduszy pomocowych przy dobrze zorganizowanej strukturze LGD pozwoli na opracowywanie wniosków, które w przypadku pozytywnej weryfikacji i wdrożeniu przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców LGD.

Maciej Jabłoński

Prezes LGD Stowarzyszenie Ziemi Płockiej

Lokalna Grupa Działania

„Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi

Płockiej”

W skład Stowarzyszenia Rozwoju Ziemi Płockiej wchodzi 6 gmin powiatu płockiego, leżących na prawym brzegu Wisły: Bielsk, Brudzeń Duży, Drobin, Słupno, Stara Biała, Staroźreby. Początkowo LGD obejmować miała swym zasięgiem 11 gmin, jednak 5 z nich utworzyło inną lokalną Grupę Działania „Razem dla Rozwoju” (Bodzanów, Bulkowo, Mała Wieś, Radzanowo, Wyszogród). Choć nie wszystkie gminy tworzące obszar działania LGD leżą bezpośrednio nad Wisłą, to

rozpatrywany jako całość, jest on obszarem nadwiślańskim.

Lokalna Grupa Działania powstała w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004 - 2006” na rzecz działania 2.7. Pilotażowy Program Leader+ na spotkaniu założycielskim w Bielsku dnia 1 marca 2006 roku. W związku z tym dnia 19 czerwca 2006 został złożony wniosek do Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa w Warszawie o dofinansowanie realizacji projektu w zakresie działania "Pilotażowy Program Leader +". Został on pozytywnie rozpatrzony.

Cele Stowarzyszenia Rozwoju Ziemi Płockiej

Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Płockiej dąży do podniesienia jakości życia społeczności obszarów wiejskich. W tym celu realizuje projekty wspierające inwestycje realizowane przez gminy, przedsiębiorców, rolników, jak również przedsięwzięcia o charakterze społecznym, edukacyjnym, promocyjnym i kulturalnym podejmowane przez organizacje pozarządowe i instytucje kultury.

Celem ogólnym jest podniesienie jakości życia społeczności zamieszkującej obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju przy jednoczesnym wykorzystaniu walorów kulturowych, przyrodniczych i historycznych

regionu. Powyższy cel ogólny zostanie osiągnięty poprzez następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I - Podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu.

Cel szczegółowy II - Rozwój przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej mieszkańców.

Cel szczegółowy III - Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców.

Cel szczegółowy IV - Rozwój turystyki poprzez wykorzystanie technologii informatycznych.

Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Płockiej ma na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, poprzez:

1. Opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) w rozumieniu przepisów PROW 2007-2013, dla obszaru gmin Brudzeń Duży, Stara Biała, Bielsk, Drobin, Słupno, Staroźreby.
2. Wspieranie działań na rzecz realizacji LSR dla obszaru gmin, o których mowa w pkt 1.
3. Promocję obszarów wiejskich położonych w gminach, o których mowa w pkt 1.
4. Mobilizowanie ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich położonych w gminach, o których mowa w pkt 1.
5. Upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na

obszarach wiejskich położonych w gminach, o których mowa w pkt 1.

Stowarzyszenie realizuje swój cel poprzez:

1. Organizowanie i finansowanie:

a) przedsięwzięć o charakterze informacyjnym lub szkoleniowym, w tym seminariów, szkoleń, konferencji i konkursów,

b) imprez kulturalnych, takich jak festiwale, targi, pokazy i wystawy, służących zwłaszcza promocji regionu i jego tożsamości kulturowej,

c) działalności propagandowej, promocyjnej, informacyjnej i poligraficznej, w tym:

- opracowywanie i druk broszur, folderów, plakatów,
- opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów audiowizualnych,
- tworzenie stron internetowych,
- przygotowywanie i rozpowszechnianie innych materiałów o charakterze reklamowym lub promocyjnym.

2. Prowadzenie bezpłatnego doradztwa w zakresie przygotowywania projektów inwestycyjnych związanych z realizacją LSR.

3. Współpracę i wymianę doświadczeń z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie objętym celem Stowarzyszenia na poziomie krajowym i międzynarodowym.

4. Działania mające na celu promowanie walorów turystycznych gmin, w tym organizowanie spotkań, wycieczek, współpracy i wymiany międzynarodowej.
5. Kształcenie lokalnych liderów i animatorów życia społecznego.
6. Prowadzenie ekspertyz, analiz i badań naukowych.
7. Promocję zatrudnienia i aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy, zagrożonych zwolnieniem z pracy.
8. Organizowanie konferencji, seminariów, szkoleń, kursów językowych.
9. Kształcenie, doradztwo oraz pomoc organizacyjna dla przedsiębiorców i osób działających na rzecz rozwoju obszaru objętego działaniem Stowarzyszenia.
10. Pozyskiwanie środków na działalność z dostępnych funduszy zewnętrznych.
11. Wspieranie eksportu.

Realizowane projekty

Celem realizowanego projektu jest umocnienie i rozwój utworzonej Lokalnej Grupy Działania oraz realizacja przyjętej przez jej członków Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich sześciu gmin: Słupno, Staroźreby, Bielsk, Drobin, Stara Biała, Brudzeń Duży.

W pierwszym etapie projektu przeprowadzone zostaną czynności organizacyjne – przygotowujące do

pracy biuro stowarzyszenia takie jak: zakup sprzętu komputerowego i biurowego, instalacja telefonu i Internetu.

W ramach wybranej osi (poprawa jakości życia na obszarach wiejskich) zostanie przeprowadzona analiza potrzeb szkoleniowych, a także rekrutowanych i przeprowadzonych zostanie po 5 szkoleń z zakresu racjonalnego wykorzystania wody i energii w gospodarstwie rolniczym oraz rozwoju agroturystyki (dla rolników).

Ponadto zorganizowane zostaną szkolenia dla członków LGD – po dwa z zakresu informatyki oraz pozyskiwania środków unijnych. Zgodnie z harmonogramem łącznie w pierwszym etapie przeprowadzonych zostanie 6 szkoleń, 6 w etapie drugim i 2 w trzecim.

Natomiast zaplanowane przedsięwzięcia o charakterze informacyjnym obejmują: przeprowadzenie w każdej z gmin spotkania mającego na celu promocję ZSRROW, kampanię informacyjną na temat powstania i działalności grupy oraz stworzenie i aktualizację interaktywnej strony internetowej. Ponadto przewiduje się wsparcie prawne oraz doradztwo w zakresie pozyskiwania środków unijnych uzyskiwane przez Lokalną Grupę Działania.

W ramach działań na rzecz promocji regionu planowanych jest 6 wymienionych w harmonogramie

impres, organizowanych kolejno na obszarze gmin biorących udział w projekcie, ale których uczestnikami będą mieszkańcy całego obszaru objętego ZSROW. Poza tym planuje się wydanie informatorów o obszarze objętych ZSROW oraz dwa zagraniczne wyjazdy studyjno-szkoleniowe mające na celu nawiązanie kontaktów z Lokalnymi Grupami Działania spoza naszego kraju.

*Agnieszka Listkiewicz
LGD Wszyscy Razem*

Lokalna Grupa Działania „Wszyscy Razem”

Stowarzyszenie powstało z inicjatywy Grzegorza Kraski – Wójta Rusinowa, który namówił do współpracy wójtów z pozostałych gmin. Stowarzyszenie działa jako Lokalna Grupa Działania (LGD), mająca na celu uczestniczenie w unijnym programie LEADER i opracowało Lokalną Strategię Rozwoju dla obszaru objętego działaniem LGD. Prezesem Zarządu Stowarzyszenia został Jacek Mielczarski – Z-ca Wójta Gminy Potworów. Stowarzyszenie przeszło etap kwalifikacji i po podpisaniu umowy z Zarządem Województwa Mazowieckiego będzie realizować w ramach przyznanych środków, działania objęte Lokalną Strategią i zgodnie z założeniami programu LEADER.

Przewidywany budżet Stowarzyszenia wynosi ok. 3,2 mln zł. Środki te będą mogły być przeznaczone m. in. na działania polegające na rozwoju funkcji turystycznej obszaru gmin wchodzących w skład LGD,

zachowanie dziedzictwa kulturowego wsi i przedsiębiorczość wiejską.

Lokalna Strategia Rozwoju opracowana przez członków Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „Wszyscy Razem” obejmuje obszar pięciu gmin położonych w centrum Polski: Gielniów, Klwów, Odrzywół, Potworów, Rusinów. Obszar ten jest spójny terytorialnie, łączą go tradycje historyczne, kulturowe i przyrodnicze oraz pomysł na rozwój i chęć współpracy. Lokalna Strategia Rozwoju opracowana dla obszaru Stowarzyszenia „Wszyscy Razem” obejmuje lata 2009-2015. Przyjęcie takiego zakresu czasowego realizacji Strategii wynika m.in. z konieczności zachowania zgodności z dokumentami strategicznymi i operacyjnymi opracowanymi na poziomie kraju (głównie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013) i województwa (Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020) oraz uwzględnia okres zakończenia rozliczania projektów dofinansowanych z funduszy Unii Europejskiej w roku 2015. Oznacza to, że czas realizacji Strategii pokrywa się z nowym okresem programowania i rozliczania środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Opracowana Strategia dotyczy kluczowych spraw i problemów występujących na danym terenie i koncentruje się wokół trzech celów strategicznych:

1.Rozwój funkcji turystycznej obszaru.

2.Poprawa wizerunku polskiej wsi oraz pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego.

3.Przedsiębiorczość wiejska szansą na podniesienie jakości życia mieszkańców.

Strategia jest odzwierciedleniem oczekiwań mieszkańców, co do kierunku rozwoju obszarów wiejskich i wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych, kulturalnych, dziedzictwa historycznego. Wybrane cele strategiczne i operacyjne wynikają z uwarunkowań obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju, przeprowadzonej analizy SWOT oraz stanowią odpowiedź na zidentyfikowane podczas konsultacji potrzeby miejscowej ludności. Lokalne partnerstwo nie zastępuje więc istniejących instytucji, jednak dzięki nowemu sposobowi współpracy i celowemu zewnętrznemu dofinansowaniu wspiera wybrany kierunek rozwoju. Zintegrowany charakter strategii oznacza natomiast specyficzne podejście do rozwiązywania problemów poprzez wielosektorowe (zintegrowane, synergiczne) działania w sferze społecznej, gospodarczej i środowiskowej. Właściwy proces wypracowywania Lokalnej Strategii Rozwoju obejmował badanie uwarunkowań obszaru (diagnoza i weryfikacja wyników metodą warsztatową) oraz konsultacje społeczne (analiza SWOT, wypracowanie misji Lokalnej Grupy Działania, wybór celów

strategicznych i operacyjnych). Podczas prac ze społecznością lokalną wykorzystano różne metody pracy grupowej (m.in. dyskusja).

Opracowana Lokalna Strategia Rozwoju jest zgodna ze Strategiami Rozwoju Gmin, tworzących obszar Stowarzyszenia „Wszyscy Razem”. Strategia została przyjęta do realizacji uchwałą Walnego Zebrania Członków w dniu 31 października 2008 r.

Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, w tym między innymi:

- wspieranie i upowszechnianie działań na rzecz realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) opracowanej dla gmin: Gielniów, Klwów, Odrzywół, Potworów, Rusinów.
- aktywizowanie społeczności lokalnej wymienionych gmin i mobilizowanie jej do udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich,
- działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich położonych w wyżej wymienionych gminach.

Proces budowania partnerstwa

Wstępne rozmowy rozpoczęły się w połowie roku 2007 z inicjatywy Wójta Gminy Rusinów. Wójtowie z pozostałych gmin zainteresowani programem LEADER postanowili przystąpić do

Stowarzyszenia i zobowiązali się do rozpowszechnienia idei programu i działań LGD wśród mieszkańców pozostałych gmin. Zebranie założycielskie stowarzyszenia odbyło się w dniu 8 listopada 2007 r. w Urzędzie Gminy w Potworowie. Zgromadzeni na nim mieszkańcy oraz przedstawiciele Urzędów Gmin podjęli dwie kluczowe uchwały:

- o wyborze Komitetu Założycielskiego,
- o przyjęciu Statutu Stowarzyszenia LGD „Wszyscy Razem”. Kolejnym etapem prac LGD było złożenie w Krajowym Rejestrze Sądowym wniosku o rejestrację Stowarzyszenia w dniu 6 lutego 2008 r. Stowarzyszenie uzyskało osobowość prawną w dniu 21 maja 2008 r. Po tym procesie przystąpiło do opracowywania niezbędnego dla funkcjonowania LGD dokumentu, jakim jest Lokalna Strategia Rozwoju dla Lokalnej Grupy Działania „Wszyscy Razem”.

Misja LGD

Pierwszym krokiem w formułowaniu misji jest podjęcie wysiłku wypracowania samej strategii poprzez stworzenie spójnego dokumentu wyznaczającego długofalowy rozwój gminy. Misja jest najczęściej związana z funkcjonowaniem organizacji i dlatego określa deklarowany sposób działania Lokalnej Grupy Działania w osiągnięciu stanu docelowego. Misja powinna zawierać fundamentalne

założenia, stanowiąc sens filozofii działania Stowarzyszenia.

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Wszyscy Razem” tworzy warunki dla rozwoju obszarów wiejskich wykorzystując w tym celu walory kulturowe i przyrodnicze, aktywizuje społeczność lokalną, promuje obszar oraz wspiera i upowszechnia realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich.

Realizacja celów zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Wszyscy Razem” przyniesie pozytywne efekty dla rozwoju obszaru na tle całego województwa mazowieckiego. Niewątpliwie przyczyni się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej oraz turystycznej terenów gmin tworzących LGD „Wszyscy Razem”, wypromowania produktu lokalnego oraz zwiększy troskę o środowisko, umożliwi zwiększenie zarówno liczby inwestorów jak i turystów. Wysoka jakość usług turystycznych, różnorodność dziedzictwa przyrodniczego oraz charakterystyczna atmosfera miejsca będzie najlepszą reklamą tak dla województwa, jak i w szczególności dla gmin tworzących LGD „Wszyscy Razem”. Dodatkowo, wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców

umożliwi zmniejszenie bezrobocia na Mazowszu i poprawi jakość życia na obszarach wiejskich. Przeprowadzenie kursów doszkalających, ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej oraz aktywne poszukiwanie inwestorów zagranicznych przyczyni się do wzrostu konkurencyjności nie tylko LGD, ale i całego regionu.

Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo”

Stowarzyszenie LGD „Sierpeckie Partnerstwo” jest zrzeszeniem osób fizycznych i prawnych, którego misją jest poprawa jakości życia społeczności gmin objętych działaniem Stowarzyszenia. Działalność Stowarzyszenia oparta jest przede wszystkim na pracy społecznej jego członków. Celem Stowarzyszenia jest:

- działanie na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego w celu polepszenia jakości życia mieszkańców gmin objętych działaniem Stowarzyszenia,
- realizacja lokalnej strategii rozwoju opracowanej przez lokalną grupę działania (LGD).

Stowarzyszenie realizuje swe cele poprzez:

- rozwijanie i wspieranie inicjatyw lokalnych mających na celu tworzenie miejsc pracy,
- zachowanie i odnowę dziedzictwa kulturowego oraz ochronę środowiska przyrodniczego,
- rozwijanie zdolności organizacyjnych społeczności lokalnych,
- wspieranie finansowe inicjatyw skierowanych na podnoszenie jakości życia mieszkańców gmin objętych działaniem Stowarzyszenia,
- wspieranie organizacyjnie i finansowe innowacyjnego podejścia w rozwiązywaniu problemów mieszkańców obszarów wiejskich gmin objętych działaniem Stowarzyszenia,
- wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju kultury, sportu, rekreacji i edukacji.

Proces budowania partnerstwa

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo” ukonstytuowała się w formie prawnej na spotkaniu założycielskim w Urzędzie Gminy w Sierpcu w dniu 7 maja 2008 r. i została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Warszawie w dniu 18 września 2008 r. Stowarzyszenie

powstało z inicjatywy aktywnych przedstawicieli gmin wchodzących w skład partnerstwa. LGD jest jednostką odpowiedzialną za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Osi 4 „LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Program ten finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

Zgodnie ze statutem Stowarzyszenie jest grupą otwartą na nowych członków, których stosowną uchwałą przyjmuje Zarząd Stowarzyszenia po uprzednim złożeniu wniosku o przystąpieniu do Stowarzyszenia. Aktywność i partnerska współpraca samorządu, przedsiębiorców i organizacji społecznych zapewnia rozwój naszego potencjału, zachowanie naszej tożsamości i wykorzystanie nowoczesnych zdobyczy cywilizacyjnych.

Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR.

Proces wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju oparty jest na realizacji, poprzez społeczność lokalną - Beneficjentów Osi 3 i Osi 4 PROW projektów w ramach działań: „Odnowa i rozwój wsi”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Małe projekty” oraz na funkcjonowaniu Lokalnej Grupy

Działania „Sierpeckie Partnerstwo”. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju odbywa się z jak najszerszym udziałem członków Stowarzyszenia, partnerów lokalnych i wszystkich mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju. Stowarzyszenie zarządza procesem realizacji Strategii, a wszystkie podejmowane przez nie działania mają charakter jawny. Ponadto Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo” prowadzić będzie intensywne działania informacyjno-promocyjne, zapewniające szerokie upowszechnianie informacji na temat samej LGD, jak i obszaru jej działania. Działania promocyjno – informacyjne prowadzone będą przy wykorzystaniu:

- tablic informacyjnych w siedzibach jednostek samorządu terytorialnego,
- tablic informacyjnych przy parafiach,
- lokalnej prasy,
- telewizji regionalnej,
- przygotowanego specjalnie na potrzeby strategii portalu internetowego,
- tablicy informacyjnej w biurze Stowarzyszenia. Informacja o naborach prowadzonych przez Stowarzyszenie zamieszczana będzie każdorazowo, w lokalnej prasie, na stronie internetowej Stowarzyszenia oraz tablicy informacyjnej w biurze Stowarzyszenia. Działania promocyjno - informacyjne realizowane

przez Lokalną Grupę Działania „Sierpeckie Partnerstwo” spełniały będą funkcję aktywizacyjną i motywacyjną mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju, do udziału w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. W okresie naborów projektów w biurze Stowarzyszenia udzielane będzie wsparcie w zakresie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy ze środków Lokalnej Strategii Rozwoju. W każdej gminie objętej działaniem LGD „Sierpeckie Partnerstwo” organizowane będą spotkania informacyjno-szkoleniowe, podczas których przekazywana będzie informacja na temat możliwości otrzymania wsparcia oraz zasad przygotowywania projektów. Działania promocyjno-informacyjne realizowane będą zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji Europejskiej nr 1159/2000 z dnia 30 maja 2000 roku w sprawie prowadzenia przez Państwa Członkowskie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących pomocy udzielanej z funduszy strukturalnych (Dz. Urz. WE L 130 z 30.05.2000).

Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju realizowane będzie na przestrzeni kilku lat. W okresie tym prowadzony będzie stały proces monitoringu i oceny prowadzonych działań. Monitoring obejmował będzie rejestrowanie postępów z prowadzonych działań oraz tempa i kierunku, w którym zmierza wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju. Monitoring

prowadzonych działań będzie miał charakter ciągły i obejmował będzie 2 poziomy wdrażania LSR:

- poziom finansowy,
- poziom merytoryczny.

Poziom finansowy monitorowany będzie na podstawie rocznych sprawozdań przygotowywanych przez księgowego oraz sprawozdań konsultanta ds. projektów i wniosków, który to zobowiązany będzie do bieżącego monitorowania prawidłowości realizacji operacji przez Beneficjentów. Poziom merytoryczny weryfikowany będzie na podstawie rocznych sprawozdań z naborów wniosków oraz sprawozdań konsultanta ds. projektów i wniosków. Wnioski ze sprawozdań, w formie jednolitego dokumentu publikowane będą na stronie internetowej Stowarzyszenia. W trzecim roku wdrażania LSR mieszkańcy obszaru objętego działaniem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo” poproszeni zostaną o wypełnienie Kart Projektów. Karty te posłużą zweryfikowaniu aktualnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców, co do dalszych kierunków rozwoju obszarów wiejskich. Analizy Kart dokonają pracownicy Biura Stowarzyszenia, a wyniki tej analizy przedstawione zostaną do publicznej wiadomości na stronie internetowej Stowarzyszenia. W sytuacji stwierdzenia znacznych różnic w oczekiwaniach mieszkańców LSR

w stosunku do zapisów strategii podjęte zostaną działania zmierzające do aktualizacji zapisów strategii. Aktualizacja zapisów strategii dotyczyła będzie operacji, przedsięwzięć i celów szczegółowych i nie będzie obejmowała zmian w zapisach celów ogólnych strategii. Propozycje zapisów aktualizacyjnych przygotowane zostaną przez zespół roboczy ds. LSR, powołany na etapie przygotowywania strategii, przy współpracy z pracownikami Biura Stowarzyszenia oraz zespołem powołanym w celu prowadzenia ewaluacji własnej i umieszczone na stronie internetowej Stowarzyszenia. W okresie 1 miesiąca od daty publikacji propozycji zapisów aktualizacyjnych, pracownicy Biura przyjmowali będą pisemne uwagi mieszkańców, co do ostatecznego kształtu aktualizacji strategii. Zatwierdzenia propozycji zmian wynikających z procesu aktualizacji dokona Walne Zgromadzenie Członków Stowarzyszenia.

Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich.

Lokalna Strategia Rozwoju obszaru LGD „Sierpeckie Partnerstwo” dobrze wpisuje się jako całość w kierunku rozwoju Mazowsza zdefiniowane w zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020, a jej poszczególne działania, także w kierunku zawarte w regionalnych

strategiach sektorowych, takich jak: Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami 2006-2009, e-Strategia Województwa Mazowieckiego, Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego, Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza. Celem nadrzędnym rozwoju Województwa Mazowieckiego jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wzrost konkurencyjności gospodarki i równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego. Rozwój szeroko rozumianej przedsiębiorczości wiejskiej jest pojęciem skupiającym wszystkie ogólne cele strategii, jak również zakładanym docelowym efektem realizacji Strategii. Działania dla osiągnięcia go będą miały na terenie sześciu mazowieckich gmin zarówno charakter ekonomiczny, jak i społeczny. Będą one też silnie, bezpośrednio związane z dwoma długookresowymi (strategicznymi) celami rozwoju Mazowsza, tj.: poprawą jakości życia mieszkańców województwa oraz dążeniem do spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w regionie, a także będą sprzyjać realizacji trzeciego z tych celów, czyli zwiększeniu konkurencyjności regionu w układzie europejskim i globalnym. Bezpośrednia relacja wystąpi też między realizacją LSR a czterema spośród pięciu celów średniookresowych rozwoju Mazowsza:

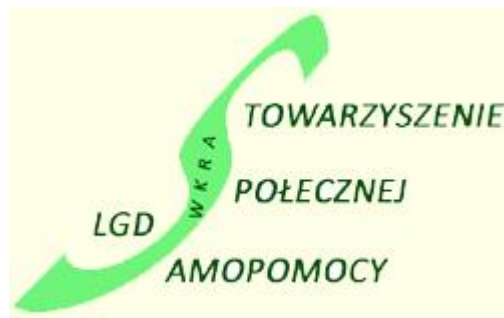
- 1) rozwojem zasobów ludzkich,

- 2) wzrostem innowacyjności i konkurencyjności gospodarki w regionie,
- 3) aktywizacją i modernizacją obszarów pozametropolitalnych,
- 4) poprawą atrakcyjności regionu, kształtowaniem jego wizerunku oraz promocją.

Tylko do jednego z celów średniookresowych – stymulowania rozwoju funkcji metropolitalnych Warszawy – nie będą się bezpośrednio odnosić działania ujęte w LSR.

Andrzej Długolecki
Przewodniczący Rady Stowarzyszenie Społecznej
Samopomocy - LGD

Lokalna Grupa Działania **„Stowarzyszenie Społecznej** **Samopomocy”**

Historia

Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy założono w 1992 r. z inicjatywy osób reprezentujących urzędy pracy, administrację państwową, opiekę społeczną, organy samorządowe, bezrobotnych oraz związki zawodowe. Zarejestrowane zostało w 1994 roku. W 2009 roku powstała Lokalna Grupa Działania, a stowarzyszenie przyjęło nazwę Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy - Lokalna Grupa Działania.

Misja

Misją LGD są działania na rzecz rozwoju i promocji Obszaru Nadwkrzańskiego, współpraca z innymi

organizacjami, zajmującymi się problematyką społeczną oraz rozwój i promocja gmin, wchodzących w skład LGD, wspieranie działalności urzędów pracy i innych instytucji rynku pracy.

Obszary działań Stowarzyszenia:

1. Problematyka społeczna

- pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób,
- działalność charytatywna,
- promocja zdrowia i aktywnych form wypoczynku,
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym integracja z otoczeniem.

2. Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna

- promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami,
- promocja i organizacja wolontariatu,

- działalność wspomagająca technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz organizacje i jednostki kościoła katolickiego i innych kościołów oraz związków wyznaniowych i jednostek samorządu terytorialnego,
- promocja obszaru LGD, produktów i usług o charakterze lokalnym i regionalnym,
- promocja gospodarcza obszaru w tym działania na rzecz rozwoju agroturystyki, turystyki i gastronomii.

3. Prawa oraz wolności człowieka i obywatela

- działalność na rzecz mniejszości narodowych,
- upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,
- upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji,
- upowszechnianie i ochrona praw konsumentów.

4. Nauka, kultura, edukacja i wychowanie

- podtrzymywanie tradycji narodowej, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- nauka, edukacja, oświata i wychowanie,

- krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży,
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji,
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu,
- ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego.

Zainicjowane w subregionie ciechanowskim w 2003 roku działania na rzecz rozwoju partnerstwa lokalnego oraz ożywienia gospodarczego procentują kolejnymi przedsięwzięciami programowymi o charakterze lokalnym.

W odpowiedzi na ogłoszony przez Samorząd Województwa Mazowieckiego konkurs grupa partnerów społecznych, tj. Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy, Filia WUP w Ciechanowie, powiatowe urzędy pracy w Żurominie i Mławie, dwanaście samorządów gminnych oraz inne organizacje pozarządowe - powołały Lokalną Grupę Działania, której celem jest realizacja zadań związanych z rozwojem lokalnym, w tym między innymi działań na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia i promocji przedsiębiorczości w gminach powiatu żuromińskiego, części powiatu mławskiego oraz mieście i gminie Głinojeck.

Wśród członków Stowarzyszenia, jak również Lokalnej Grupy Działania są między innymi

przedstawiciele: urzędów pracy, otoczenia biznesu, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, innych instytucji publicznych i społecznych, samorządów gminnych w Bieżuniu, Kuczborku, Żurominie, Lutocinie, Siemiątkowie, Radzanowie, Strzegowie, Szreńsku, Lubowidzu, Wiśniewie, Lipowcu Kościelnym, Glinojeku i Stowarzyszenia Gospodarstw Agroturystycznych "Zielone Północne Mazowsze" oraz osoby fizyczne.

Statutowe cele Stowarzyszenia dotyczą między innymi działań na rzecz: zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej, rozwiązywania problemów bezrobocia, społecznej samoorganizacji, tworzenia warunków dla rozwoju doradztwa i edukacji na wsi, rozwiązywania problemów społecznych, rozwoju przedsiębiorczości, rozwoju zasobów ludzkich poprzez szkolenia i doradztwo, pozyskiwania przez przedsiębiorców i rolników pomocy publicznej.

Dokumentem programowym LGD jest Lokalna Strategia Rozwoju dla obszaru gmin będących członkami LGD. Charakterystyczną dla obszaru LGD jest produkcja drobiarska (funkcjonuje na tym terenie ponad 500 ferm drobiu), a ponadto powiat żuromiński przoduje w województwie mazowieckim w obsadzie trzody chlewnej i bydła na 10 ha użytków rolnych.

Przeprowadzona w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju analiza SWOT wskazuje, że obszar LGD charakteryzuje się wieloma elementami, stwarzającymi możliwości rozwojowe w ramach Strategii.

Najważniejsze atuty tego obszaru to:

1. Dogodne położenie geograficzne i tranzytowe - bliskość Warszawy stwarza możliwości rynku zbytu, zarówno towarów jak i mobilności przestrzennej siły roboczej, korzystnych połączeniach komunikacyjnych z Warszawą.
2. Infrastruktura komunikacyjna - dobre połączenia i dobre drogi krajowe i wojewódzkie. Przez obszar LGD przechodzi droga krajowa E7 Warszawa - Gdańsk (dobre połączenie z Warszawą, Trójmiastem oraz pojezierzem mazurskim i kujawsko - pomorskim).
3. Dobre warunki dla rozwoju turystyki i agroturystyki - atrakcyjne tereny położone w dolinie rzeki Wkry, czyste lasy i inne obszary zieleni jako krajobraz kulturowy.
4. Znikome zanieczyszczenie powietrza, co pozwala na rozwijanie zdrowego trybu wypoczynku, wzbogaconego o możliwość korzystania z ekologicznej żywności i rosnący wskaźnik czystości wód i powietrza.

5. Największe w województwie zagłębie drobiarskie stanowi bazę do rozwoju przemysłu przetwórczego w tym zakresie. Dobra infrastruktura do lokalizacji zakładów przetwórstwa rolno - spożywczego i rozwoju gastronomii.
6. Doświadczenie lokalnych samorządów, publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy oraz innych jednostek w absorpcji środków z Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Wizja Lokalnej Strategii Rozwoju została opracowana w oparciu o efekty warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego, które były realizowane w powiecie żuromińskim od czerwca 2006 do czerwca 2007 w ramach programu Partnerstwa Lokalnego oraz strategii rozwoju gmin będących członkiem LGD.

Najważniejsze wspólne przedsięwzięcia dla gmin przewidziane w LSR to: stworzenie bazy do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej wzdłuż rzeki Wkry, stworzenie bazy do uprawiania turystyki wodnej, tworzenie nowych przedsiębiorstw i wsparcie inwestycyjne już istniejących oraz tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój infrastruktury gastronomicznej i noclegowej, czynny wypoczynek dzieci i młodzieży

szkolnej, działania na rzecz dostosowania do wymogów UE lokalnej gospodarki odpadami i ochrony środowiska naturalnego.

Lokalna Strategia Rozwoju jest bezpośrednio powiązana z innymi dokumentami programowymi i planistycznymi. W Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki dotyczy to priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich i priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dotyczy to priorytetu XI Kultura i dziedzictwo kulturowe. Z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka dotyczy to osi priorytetowej 4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia. W wielu obszarach Strategia powiązana jest ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020.

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju niewątpliwie przyczyni się do rozwoju gmin, na obszarze których funkcjonować będzie Lokalna Grupa Działania. Środki jakie zostaną pozyskane przez LGD będą uzupełnieniem w stosunku do innych środków, którymi dysponują samorzady lokalne i partnerzy. Działalność Lokalnej Grupy Działania oraz jej rola inspiracyjna i doradcza dla partnerów w kwestii pozyskiwania środków publicznych doprowadzi do bardzo znaczących rezultatów w zakresie rozwoju obszarów wiejskich w subregionie ciechanowskim.

Barbara Kuczyńska
Dyrektor LGD „Zaścianek Mazowska”

Lokalna Grupa Działania „Zaścianek Mazowska”

Opis procesu budowania partnerstwa

LGD jako partnerstwo działające na rzecz obszaru gmin Czerwin, Goworowo i Troszyn powstawało w kilku etapach:

- Inicjacja,
- Motywowanie partnerów,
- Spotkania organizacyjne,
- Zawiązanie partnerstwa,
- Formalizacja działania grupy poprzez rejestrację w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Na etapie inicjacji osobami, które szczególnie zaangażowały się w proces powstawania grupy byli przedstawiciele instytucji samorządowych z gminy Goworowo i Troszyn. Osoby te miały kontakt z innymi lokalnymi grupami działania – w szczególności z sąsiednią LGD – Związkiem Stowarzyszeń „Kurpsie Razem”. Zarówno władze Związku, jak i inne osoby związane z tzw. „Kurpsiami” zachęcały południowych

sąsiadów do założenia nowej grupy i podkreślały zalety istnienia i działalności LGD. Pierwsze kroki podjął wójt Gminy Troszyn Edwin Mierzejewski wraz z pracownikami Urzędu Gminy: Małgorzatą Płóciennik – Sekretarzem, Agnieszką Załęską oraz Marzeną Jastrzębską. Reprezentanci Gminy Troszyn nawiązali kontakt z przedstawicielami Gminy Goworowo, w szczególności z Barbarą Kuczyńską, animatorką życia kulturalnego i aktywności lokalnej, a także dyrektorką Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Goworowie oraz z Januszem Gajewskim, Wójtem Gminy Goworowo. Mieszkańcy obu gmin podjęli następnie rozmowy z przedstawicielami Gminy Czerwin – z Wójtem tej gminy, Ryszardem Gocłowskim, a także z pracownikami Urzędu. Na wspólnym spotkaniu podjęto decyzję o upowszechnieniu informacji o potrzebie powstania lokalnej grupy działania, a także zachęceniu lokalnych liderów, przedstawicieli instytucji publicznych, społecznych i biznesu z trzech gmin do przyłączenia się do partnerstwa. Inicjatorzy powstania organizacji w indywidualnych rozmowach przekonywali mieszkańców i głównych aktorów życia lokalnej społeczności do członkostwa w stowarzyszeniu. Został opracowany projekt statutu i na dzień 6 maja 2008 r. zwołano zebranie założycielskie, które odbyło się w Troszynie. Na spotkaniu zebrali się 54 osoby, po 27

osób z gmin Goworowo i Troszyn, a także reprezentanci 3 gmin: Czerwin, Goworowo i Troszyn, gdyż te 3 podmioty są również członkami LGD. Wśród członków Stowarzyszenia są zarówno przedstawiciele sektora publicznego, np. nauczyciele, wójtowie, pracownicy urzędów gmin, dyrektorzy i pracownicy instytucji kultury, jak i reprezentanci sektora społecznego – prezesi i członkowie lokalnych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Swoją rolę w LGD ma również sektor przedsiębiorców poprzez osoby prowadzące własną działalność gospodarczą, rolników, czy prezeskę banku. W trakcie zebrania założycielskiego uchwalono statut Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Zaścianek Mazowsza”, co było poprzedzone wyborem nazwy grupy. Zgodnie z zapisami statutowymi zostały przeprowadzone wybory władz: Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz organu decyzyjnego – Rady LGD. Powołano również Komitet Założycielski. Z przeprowadzonego zebrania sporządzono protokół.

Po zebraniu założycielskim odbyło się zebranie Zarządu, który ukonstytuował się wybierając spośród siebie Prezesa – Marka Radeckiego, Wiceprezesa – Marzenę Joannę Jastrzębską, Sekretarza – Barbarę Kuczyńską, Członka Zarządu – Małgorzatę Płóciennik,

Członka Zarządu – Wojciecha Wojewódzkiego i Skarbnika – Radosława Grabowskiego.

Opracowaniem wniosku o rejestrację zajęła się jedna z członkiń LGD – Agnieszka Załęska. Komitet Założycielski wykonał czynności niezbędne do zarejestrowania Stowarzyszenia poprzez złożenie wniosku o rejestrację wraz z wymaganymi załącznikami w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 14 maja 2008 r. Sąd prowadzący rejestr zdecydował o konieczności uzupełnienia zapisów statutowych, wobec czego grupa zebrała się ponownie, aby dokonać zmian w statucie w dniu 12 listopada 2008 r. Uzupełnienie wniosku zostało przesłane do Krajowego Rejestru Sądowego tego samego dnia, a w dniu 11 grudnia 2008 r. Sąd podjął decyzję o zarejestrowaniu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Zaścianek Mazowsza.”

Określenie misji LGD

Chcemy, aby Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Zaścianek Mazowsza” wspierało:

- aktywność i przedsiębiorczość mieszkańców,
- rozwój bazy sportowej, kulturalnej i edukacyjnej,
- inicjatywy mające na celu zagospodarowanie centrów i poprawę estetyki wsi,

- zrównoważony rozwój obszaru z zachowaniem dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego,
- podtrzymywanie tożsamości lokalnej, tradycji i obyczajów szlacheckich oraz zachowanie obiektów kultury materialnej.

Zaplanowane przedsięwzięcia wymagają współdziałania i zaangażowania reprezentantów wszystkich sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Przedsięwzięcia związane z promowaniem tradycji szlacheckich będą najbardziej skuteczne jedynie wówczas, gdy samorzady będą tworzyły odpowiednie warunki, np. poprzez renowację zabytkowych obiektów, przedsiębiorcy i rolnicy zasila te obiekty usługami, a organizacje III sektora włączają swoich członków w działania promujące tradycje szlacheckie i będą współorganizatorami imprez i współtwórcami pomysłów na lokalne produkty. Podobnie jest z rozwojem bazy sportowo-rekreacyjnej – najczęściej jest to zadanie realizowane przez jednostki samorządowe. Ale to organizacje społeczne są podmiotami, które przyczyniają się do efektywnego wykorzystania tej bazy poprzez rozwijanie aktywności fizycznej w klubach sportowych. Wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia mają zintegrowany charakter, gdyż ujawniają powiązania pomiędzy działaniami podmiotów z wszystkich trzech sektorów. „Aktywna społeczność Zaścianka” czy „Tradycje

szlacheckie w nurcie produktów lokalnych i turystycznych” to przykłady przedsięwzięć o charakterze zintegrowanym, gdyż wymagają wykorzystania zasobów kulturalnych, historycznych i przyrodniczych obszaru w oparciu o zasoby ludzkie. W ramach tego przedsięwzięcia będą szczególnie promowane inicjatywy realizowane z wykorzystaniem tradycji szlacheckich, a jednocześnie przyczyniające się do zagospodarowania przestrzeni przyrodniczej, np. rzek Orz i Ruż. Działania te będą służyły różnicowaniu gospodarowania przy jednoczesnym rozwoju kapitału ludzkiego. Wdrożenie Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia LGD „Zaścianek Mazowsza” jest możliwe poprzez realizację idei podejścia zintegrowanego dla wszystkich planowanych działań oraz zasobów istniejących na obszarze jego działania. Zintegrowane podejście przejawia się przede wszystkim w partycypacyjnej metodzie opracowania Strategii, co pozwoliło zachować spójność dokumentu oraz specyfiki obszaru z jego celami. Zastosowanie podejścia zintegrowanego gwarantuje współdziałanie ze sobą różnych podmiotów, co przełoży się na trwały efekt podejmowanych działań. Zintegrowany charakter Lokalnej Strategii Rozwoju, oznacza unikalne podejście do rozwiązywania problemów.

Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR

Nad strategią pracował kilkunastoosobowy zespół składający się głównie z członków LGD z pomocą przedstawicieli sąsiedniej grupy – Związku Stowarzyszeń „Kurpsie Razem” posiadającej doświadczenie z programem Leader+. Drużyna pracowała nad strategią w formie warsztatów, w trakcie których opracowano analizę SWOT, misję i wizję, identyfikowano cele, przedsięwzięcia, wskaźniki oraz rozważano założenia związane z procedurami i kryteriami wyboru operacji, a także przygotowano dokumenty dotyczące pracy biura LGD. W skład zespołu weszli przedstawiciele wszystkich trzech gmin należących do grupy poprzez wójtów lub delegowanych pracowników, pracownicy urzędów gmin, jednego z ośrodków pomocy społecznej, instytucji kultury, a także członkowie lokalnych stowarzyszeń. Radni, reprezentanci placówek oświatowych oraz przedsiębiorcy również zaangażowali się w przygotowanie strategii. W prace włączyła się również przedstawicielka Ośrodka Doradztwa Rolniczego z Czerwina. Zbieraniem materiałów do opracowania diagnozy zajmowali się: Agnieszka Załęska – Pracownica Urzędu Gminy w Troszynie, Barbara Kuczyńska oraz Rafał Ostrowski – Pracownicy Gminnego Ośrodka Kultury, sportu i Rekreacji w Goworowie. W skład zespołu weszły

osoby, które mają duży wpływ na sytuację obszaru ze względu na to, że prowadzą wiele zadań z zakresu rozwoju lokalnego, kształtują życie edukacyjne i kulturalne w gminach. Podmiotami o znaczącym wpływie na sytuację Zaścianka są: instytucje gminne i ich pracownicy, stowarzyszenia lokalne i przedsiębiorcy, a także księża pracujący w parafiach na terenie LGD. Założenia do strategii były konsultowane ze społecznością lokalną w trakcie spotkań z mieszkańcami. Zostały im przedstawione możliwości wdrażania zadań w ramach LSR i zbierano informacje na temat pożądaných kierunków rozwoju. Konsultowano także cele strategiczne, analizę SWOT oraz zakres najważniejszych problemów i potrzeb obszaru w formie sondażu - wywiadu. Był on przeprowadzony z wykorzystaniem specjalnego formularza w grupie 30 mieszkańców obszaru objętego strategią.

Projekt strategii był dostępny w Urzędach Gmin należących do Zaścianka oraz na stronach internetowych gmin. Uwagi można było zgłaszać osobiście w punktach informacyjno-konsultacyjnych, które zostały uruchomione w każdym z urzędów. Osoby, które zapoznały się ze strategią poprzez strony internetowe zgłaszały swoje uwagi i opinie za pomocą poczty e-mailowej do Marka Radeckiego – Prezesa Stowarzyszenia. Konsultowanie strategii jest

zaplanowane jako działanie ciągłe. Przewidywane formy konsultacji to:

- organizowanie spotkań z lokalnymi liderami oraz innymi mieszkańcami i prowadzenie dyskusji na temat kierunków rozwoju obszaru (co najmniej 1 spotkanie w każdej gminie należącej do LGD w ciągu roku),
- prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego w biurze LGD,
- prowadzenie sondaży na temat zapisów projektu strategii, w szczególności: problemów, analizy SWOT, celów i przedsięwzięć,
- udostępnianie strategii i projektów aktualizacji do wglądu w biurze LGD oraz na stronie internetowej Stowarzyszenia wraz z kartą uwag, którą można złożyć osobiście lub poprzez ustalony adres e-mail,
- rozmowy indywidualne z potencjalnymi beneficjentami, lokalnymi liderami i animatorami oraz przedstawicielami instytucji współpracujących ze Stowarzyszeniem.

Informacje zbierane w drodze konsultacji, a także wyniki monitoringu wdrażania LSR, będą wykorzystane do opracowania aktualizacji strategii rozwiązywania problemów poprzez wielosektorowe

łączenie istniejących zasobów i działań w trzech sferach:

- Instytucjonalnej
Podejście zintegrowane na poziomie instytucjonalnym dotyczy zaangażowania różnych sektorów życia publicznego w proces wdrażania LSR na etapie realizacji każdego z celów ogólnych, szczegółowych oraz konkretnych przedsięwzięć.
- Społeczno-gospodarczej
Zintegrowany charakter LSR dla obszaru Stowarzyszenia LGD „Zaścianek Mazowsza” przejawia się poprzez alokowanie dla poszczególnych działań PROW 2007-2013 co najmniej 10% budżetu strategii. Będą więc realizowane operacje z różnych dziedzin.
- Przyrodniczo-kulturowej.
Zaplanowane operacje wpisują się w zachowanie i wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych w zrównoważonym rozwoju obszaru.

Poziom społeczny związany jest z integracją oraz szerokim udziałem wszystkich mieszkańców trzech gmin na rzecz realizacji LSR. Społeczność lokalna jest najważniejszym elementem powodzenia wdrażania wszystkich celów oraz przedsięwzięć

niniejszej Strategii. Dlatego zaangażowanie mieszkańców stanowi kluczowy czynnik w procesie zmiany istniejącej sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru LSR. Aktywne współuczestnictwo osób zamieszkujących obszar działania Stowarzyszenia w pełni wpisuje się w realizację idei podejścia zintegrowanego. Podejście zintegrowane dotyczy również wykorzystania zasobów lokalnych, których istnienie pozwala na skupienie podmiotów życia społeczno-gospodarczego wokół nich i realizacji celów Strategii.

Najwyraźniejsza integracja wykorzystania zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych widoczna jest w realizacji przedsięwzięć zapisanych w ramach celów ogólnych: *Kształtowanie w sposób estetyczny przestrzeni służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców i upowszechnianiu rekreacji, sportu, kultury i turystyki oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców, oraz tworzenie warunków do poznawania, rozwijania i promowania tradycji szlacheckiej.* Określone w Strategii cele i działania tworzą wspólny, ściśle ze sobą powiązany system. Każdy z przedstawicieli sektorów wchodzących w skład LGD ma możliwość realizacji przedsięwzięć, co zapewnia integrację na każdym z poziomów. Wszystkie poziomy pozostają w efekcie synergii z innymi, wzajemnie się uzupełniają, co sprzyja

tworzeniu wartości dodanej w postaci tworzenia nowych relacji nie tylko podczas wdrażania konkretnych działań, ale poczucia wspólnoty i możliwości wzajemnej pomocy i wsparcia zarówno obecnie, jak również w przyszłości oraz powstawania nowych nieformalnych powiązań.

Ponadto dla wzmocnienia efektu synergii na etapie wyboru operacji do realizacji będą promowane – dodatkowo punktowane – wnioski, które będą uzupełniać inne już realizowane, bądź zrealizowane, w szczególności te, które współfinansowane są ze środków LSR.

Podsumowując, należy stwierdzić, że podejście zintegrowane do planowanych przedsięwzięć przedstawia spójny i logiczny system wdrażania wszystkich celów, przedsięwzięć jak i związków między różnymi podmiotami uczestniczącymi w ich realizacji.

Realizacja LSR przyczyni się do:

- **Wzrostu jakości życia mieszkańców** tego regionu, poprzez m. in.: poprawę stanu infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, doposażenie świetlic wiejskich, wzbogacenie oferty w zakresie spędzania czasu wolnego.
- **Podniesienia wartości dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego**, poprzez m.in.: promowanie produktów lokalnych,

organizację imprez kulturalnych promujących tradycje szlacheckie, odnowienie obiektów charakterystycznych dla architektury regionu.

- **Rozwoju aktywności gospodarczej**, poprzez np.: podjęcie inicjatyw promujących działalność gospodarczą, rozwój działalności pozarolniczej.
- **Wzrostu integracji społecznej i aktywności mieszkańców**, poprzez podjęcie inicjatyw promujących aktywność społeczną, wspieranie inicjatyw mieszkańców mających na celu zwiększenie integracji społecznej.

Mariusz Bieniek
Prezes LGD Razem dla Rozwoju

Lokalna Grupa Działania „Razem dla Rozwoju”

Partnerstwo Razem dla Rozwoju powstało w wyniku projektu *Razem dla rozwoju – aktywizacja mieszkańców gmin Bodzanów, Bulkowo i Radzanowo na rzecz rozwoju lokalnego*, realizowanego w ramach tzw. Programu Pilotażowego Leader+ Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w oparciu o środki Unii Europejskiej oraz Rządu RP i stanowiącego wstęp do realizacji programu Leader+ Unii Europejskiej w Polsce. Celem projektu było stymulowanie, inwentaryzacja i wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, administracyjnie należących do gmin Bodzanów,

Bulkowo i Radzanowo, a geograficznie obejmujących zlewnię rzeki Mołtawy i fragment doliny Wisły – Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Cel ten był realizowany zgodnie z filozofią i metodologią Inicjatywy Wspólnotowej Leader+ poprzez:

- mobilizację ludności trzech gmin do aktywnego udziału w procesie rozwoju i promocji obszarów wiejskich,
- utworzenie Lokalnej Grupy Działania z udziałem zarówno przedstawicieli trzech samorządów lokalnych, aktywnych organizacji na polu rozwoju lokalnego, jak również aktywnych i kreatywnych mieszkańców trzech gmin,
- inwentaryzację potrzeb mieszkańców trzech gmin oraz stworzenie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich tych gmin.

Zrealizowane w ramach projektu działania objęły m.in.

1. Przeprowadzenie konkursu „Bądź wizjonerem” obejmującego:

a) ankietę „Jaka wieś jutra?” - wśród grup mieszkańców: rolników, przedsiębiorców, pracowników sfery budżetowej, członków lokalnych stowarzyszeń, bezrobotnych, gospodyń domowych, określającą, jakim chcieliby oni widzieć swoje miejsce życia i co ich zdaniem należy zrobić, by to osiągnąć,

b) konkurs na esej (dla gimnazjów) oraz plastyczny (dla szkół podstawowych) *Moja gmina za 10 lat*, pozwalający na identyfikację najbardziej zaangażowanych i kreatywnych młodych przedstawicieli społeczności lokalnej.

2. Szkolenia dla wybranych aktywnych przedstawicieli społeczności lokalnej w zakresie: rozwoju i promocji przedsiębiorczości, aktywnych form zwalczania bezrobocia, zasad zrównoważonego rozwoju lokalnego (uwzględniającego walory kulturowe, przyrodnicze i krajobrazowe), rozwoju turystyki kwalifikowanej i agroturystyki, przygotowywania i zarządzania projektami oraz innych tematów.

3. Przeprowadzenie warsztatów stanowiących rozwinięcie wyników konkursu *Bądź wizjonerem* oraz wykorzystujących wiedzę nabytą w trakcie szkoleń.

4. Ukonstytuowanie się Lokalnej Grupy Działania (LGD) spośród uczestników konkursu, szkoleń i warsztatów.

5. Inwentaryzację przez LGD potencjału rozwojowego, lokalnych inicjatyw na rzecz rozwoju i barier dla rozwoju gmin.

6. Opracowanie strategii rozwoju obszarów wiejskich Partnerstwa.

Opracowana Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich jest dokumentem, w oparciu o który społeczności lokalne będą mogły inicjować,

realizować i wspierać działania realizujące potrzeby rozwojowe każdej z gmin i całego ich wspólnego terytorium. Odnosi się ona do takich kwestii jak:

- zastosowanie nowych informacji, know-how i nowych technologii w celu podniesienia konkurencyjności produktów i usług obszarów wiejskich,
- poprawa jakości życia na terenach wiejskich,
- wykorzystanie zasobów ludzkich, naturalnych i kulturowych gmin dla ich bardziej zróżnicowanego i trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego,
- działania promujące ZSRROW, adresowane do mieszkańców gmin oraz władz powiatowych i wojewódzkich.

Obszar projektu objął trzy gminy powiatu płockiego, województwa mazowieckiego: Bodzanów, Bulkowo i Radzanowo. Są to sąsiadujące ze sobą gminy, tworzące zwarty obszar w środkowo-wschodniej części powiatu płockiego o wspólnych cechach:

- są to gminy typowo wiejskie – na ich obszarze brak jest miast;
- są to gminy niewielkie - o relatywnie małej liczbie ludności – w sumie 21 721 mieszkańców, a jednocześnie dość gęsto zaludnione, co powoduje relatywnie silną antropopresję na środowisko naturalne,

- są to gminy rolnicze, brak jest w nich większych przedsiębiorstw usługowo-produkcyjnych,
- wszystkie trzy gminy znajdują się w strefie oddziaływania Płocka, co z jednej strony zwiększa ich mieszkańcom możliwości zatrudnienia, ale z drugiej stanowi negatywny bodziec dla rozwoju lokalnego (ze względu na wyrwanie wielu mieszkańców z ich środowiska i konkurencyjną dla lokalnych firm/institucji ofertę gospodarczą i kulturalną ze strony firm/institucji płockich),
- obszar tych trzech gmin stanowi w sumie 100% powierzchni zlewni rzeki Mołtawy, wspólnego i najistotniejszego, poza doliną Wisły w gminie Bodzanów, elementu ich środowiska naturalnego, o istotnych w skali powiatu walorach przyrodniczych.

Wszystkie trzy gminy łączy wspólna historia, m.in.:

1. Przynależność ich ziem do historycznego Mazowsza Płockiego.
2. Wspólny udział w walkach o niepodległość Polski, w tym w:
  - Powstaniu Styczniowym,
  - Wojnie Polsko – Bolszewickiej 1920 roku – pułk kawalerii, w którego szeregach

znajdowali się mieszkańcy dzisiejszych gmin Bodzanów, Bulkowo i Radzanowo uczestniczył w m.in. w „Bitwie pod Górą”.

Łączy je także zbliżona struktura społeczna, z dużym udziałem społeczności rolniczej i wzrastającym udziałem i znaczeniem napływowej ludności pochodzenia miejskiego.

Najistotniejszymi powodami dla wspólnych działań mieszkańców gmin Bodzanów, Bulkowo i Radzanowo na rzecz opracowania Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich były:

- wspólne cechy społeczno-ekonomiczne trzech gmin i wynikające z nich wspólne problemy związane z ich rozwojem,
- ograniczony obszar i zasoby gmin wymuszające koordynację działań inwestycyjnych o charakterze przestrzennym,
- wspólne sąsiedztwo aglomeracji płockiej (ok.150 tysięcy mieszkańców) i wynikające z niego możliwości gospodarcze,
- dominacja dynamicznego rozwoju aglomeracji płockiej nad społeczno-ekonomicznym rozwojem trzech gmin,
- zlewnia rzeki Mołtawy, jako łącznik ekologiczny,

- wspólna świadomość konieczności zachowania i kreatywnego wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Opracowanie wspólnej strategii miało pozwolić na integrację społeczności trzech gmin wokół wspólnych celów i wobec wspólnych zagrożeń, optymalizację wykorzystania ograniczonych zasobów i uzyskanie efektu synergii, a tym samym intensyfikację procesu rozwoju trzech gmin oraz na uniknięcie konfliktowych kierunków rozwoju sąsiadujących ze sobą gmin, znoszących pozytywne efekty działań prorozwojowych sąsiada lub wręcz szkodliwych dla niego. Było ono praktycznym ćwiczeniem procesów demokratycznych (identyfikacja i uzgadnianie wspólnych interesów i działań, negocjowanie konfliktów) na poziomie ponadlokalnym. Jednym z efektów projektu *Razem dla rozwoju – aktywizacja mieszkańców gmin Bodzanów, Bulkowo i Radzanowo na rzecz rozwoju lokalnego* było ukonstytuowanie się Lokalnej Grupy Działania, wyłonionej spośród uczestników konkursu, szkoleń i warsztatów (lokalne partnerstwo publiczno – prywatne) oraz innych istotnych dla rozwoju obszaru LGD osób. Tak jak to zostało na wstępie powiedziane, w wyniku lokalnego rozgłosu, jaki uzyskał projekt, udział w LGD zadeklarowali też przedstawiciele dwóch graniczących

gmin powiatu płockiego, dzielących cechy trzech pierwszych, czyli Małej Wsi i Wyszogrodu.

Lokalna Grupa Działania ukonstytuowała się w formie stowarzyszenia na spotkaniu założycielskim w Domu Pomocy Społecznej w Nowym Miszewie w dniu 17 marca 2006 roku. W wyniku głosowania, spośród kilku zgłoszonych propozycji, uczestnicy spotkania wybrali dla niej nazwę *Razem dla Rozwoju*, jako nawiązującą do projektu, który dał jej początek oraz trafnie oddającą ideę, która była powodem jej powstania.

Rafał Rozpara

Prezes LGD Równiny Wołomińskiej

Lokalna Grupa Działania „Równiny Wołomińskiej”

W sierpniu 2007 r. Gmina Wołomin podjęła inicjatywę utworzenia Lokalnej Grupy Działania na swoim terenie. W tym celu przygotowano opracowanie dokumentu pod nazwą „Analiza profilu obszaru Dolina Rzeki Czarnej przy udziale mieszkańców wraz z analizą zasięgu terytorialnego Lokalnej Grupy Działania (LGD) i analizą interesariuszy”.

Na całość dokumentu „Analiza profilu obszaru Dolina Rzeki Czarnej ...” złożyły się:

- a) analiza zasięgu terytorialnego Lokalnej Grupy Działania (LGD) obejmującej gminę Wołomin,
- b) analiza profilu obszaru wiejskiego gminy Wołomin dokonana w oparciu o informacje z dokumentów, jak i wyniki ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców sołectw gminy Wołomin,
- c) analiza SWOT,
- d) analiza interesariuszy.

Opracowaniu dokumentu towarzyszyły spotkania informacyjno-szkoleniowe i warsztaty:

- a) w dniu 26 października 2007 r. w Urzędzie Miejskim w Wołominie z udziałem przedstawicieli władz Gminy Wołomin i innych gmin, Rad Sołeckich, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców;
- b) w dniu 13 listopada 2007 r. w siedzibie OSP Majdan z udziałem mieszkańców wsi Majdan, Cięciwa, Leśniakowizna, Stare Lipiny i Mostówka;
- c) w dniu 13 listopada 2007 r. w Zespole Szkół w Czarnej z udziałem mieszkańców wsi Czarna, Helenów, Zagościec i Lipinki;
- d) w dniu 14 listopada 2007 r. w Zespole Szkół w Duczkach z udziałem mieszkańców wsi Nowe Lipiny, Duczki, Nowe Grabie, Stare Grabie;
- e) w dniu 14 listopada 2007 r. w Zespole Szkół w Ossowie z udziałem mieszkańców wsi Ossów i Turów

oraz spotkanie podsumowujące w dniu 30 listopada 2007 r. w Urzędzie Miejskim w Wołominie z udziałem przedstawicieli władz Gminy Wołomin i innych gmin, Rad Sołeckich, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców. Podczas spotkania w dniu 30 listopada 2007 r. podjęto pewne ustalenia w sprawie dalszych prac dla utworzenia Lokalnej Grupy Działania na terenie gminy Wołomin. Już podczas tego

spotkania, jego uczestnicy wskazali jako najbardziej interesujący obszar działania LGD obejmujący sześć gmin: Jadów, Klembów, Poświętne, Strachówka, Tłuszcz i obszar wiejski gminy Wołomin. W w/w opracowaniu wariant ten nazwano „Równina Wołomińska”. W wyniku dalszych spotkań potwierdzono chęć współpracy partnerów na obszarze tych sześciu gmin i postanowiono podjąć czynności zmierzające do utworzenia LGD.

Zebranie Założycielskie Stowarzyszenia o nazwie Lokalna Grupa Działania „Równiny Wołomińskiej” odbyło się w Tłuszczu w dniu 17 kwietnia 2008 r. W zebraniu wzięło udział 31 osób, reprezentujących 30 partnerów. Podczas spotkania wybrano Zarząd i Komisję Rewizyjną oraz Radę Stowarzyszenia.

We wrześniu 2009 roku chęć przystąpienia do naszego LGD wyraziła Gmina Zabrodzie. Po konsultacji społecznych przygotowano niniejszą zmianę LSR. Gmina Zabrodzie została przyjęta w poczet członków LGD uchwałą Zarządu z dnia 15.X.2009 roku.

Misja LGD

Zgodnie ze statutem stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Równiny Wołomińskiej”:

1. Lokalna Grupa Działania jest lokalnym partnerstwem publiczno-prywatnym w rozumieniu Rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.
2. Lokalna Grupa działania jest partnerstwem na rzecz wzrostu zatrudnienia i spójności społecznej.
3. Terenem działalności Lokalnej Grupy Działania jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej, ale LGD swoją działalność koncentruje na obszarze 7 gmin: Jadów, Klembów, Poświętne, Strachówka, Tłuszcz, Wołomin i Zabrodzie.
4. Celem Lokalnej Grupy Działania jest działalność na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a w szczególności:
  - a) opracowanie i realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju,
  - b) polepszenie jakości życia mieszkańców z obszarów wiejskich,
  - c) aktywizacja i edukacja mieszkańców poprzez budowanie kapitału ludzkiego i społecznego,
  - d) podejmowanie działań zmierzających do

- zapewnienia mieszkańcom obszarów wiejskich dostępu do szerokopasmowego Internetu,
- e) wspieranie działań zmierzających do stworzenia jednolitego systemu dostępu do informacji publicznej i obsługi mieszkańców,
  - f) podejmowanie inicjatyw i wspieranie zintegrowanych działań służących ochronie środowiska naturalnego, w szczególności gospodarki odpadami,
  - g) wspieranie rozwiązań zmierzających do powstania spójnej, publicznej komunikacji lokalnej,
  - h) inicjowanie, tworzenie i wspieranie zintegrowanego systemu popularyzacji i rozwoju sportu,
  - i) ochrona i promocja oraz waloryzacja i polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami krajobrazowymi, historycznymi, kulturowymi i turystycznymi,
  - j) popularyzacja i wspieranie rozwoju produktów regionalnych,
  - k) inicjowanie i wspieranie nowatorskich rozwiązań z zakresu rozwoju obszarów wiejskich,
  - l) wspieranie i promowanie rolnictwa oraz inicjatyw służących jego rozwojowi,
  - m) aktywizacja lokalnych społeczności poprzez włączenie partnerów społecznych i gospodarczych do planowania i wdrażania lokalnych inicjatyw,
  - n) sprzyjanie utrzymaniu i tworzeniu miejsc pracy w drodze wsparcia dywersyfikacji i restrukturyzacji gospodarczej i społecznej,
  - o) wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw związanych z usuwaniem skutków bezrobocia,
  - p) zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej min. poprzez aktywne działania promocyjne,
  - q) upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności,
  - r) rozwijanie i umacnianie postaw nastawionych na aktywne współdziałanie w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
  - s) podejmowanie działań zmierzających do poprawy poziomu edukacji oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży na terenach wiejskich,
  - t) podejmowanie działań zmierzających do wzmocnienia integracji społecznej osób niepełnosprawnych i zagrożonych

- wykluczeniem społecznym,
u) wspieranie rozwoju gospodarczego.

Przedsięwzięcia

W oparciu o zgłoszone Karty projektów, a także w oparciu o dyskusję podczas spotkania szkoleniowo-warsztatowego w dniu 15 września w Tłuszczu wypracowano 8 przedsięwzięć.

1. Aby spędzić wolny czas kulturalnie

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu „Lepszy dostęp mieszkańców obszaru LGD do kultury, sportu i nośników teleinformatycznych”, ale także celu „Ochrona wartości kulturowo- przyrodniczych i historycznych obszaru LGD”, ponieważ organizacja imprez kulturalnych opierać się będzie częściowo o te wartości.

Przykładowe projekty:

- Modernizacja i wyposażenie gminnej biblioteki publicznej
- Utworzenie, remont i modernizacja świetlicy wiejskiej
- Przystosowanie remizy OSP na Świetlicę Integracji Społecznej
- Budowa Wiejskiego Ośrodka Kultury
- Utworzenie świetlicy środowiskowej

- Organizacja warsztatów o tematyce edukacyjnej
- Warsztaty teatralne
- Przegląd i warsztaty zespołów ludowych
- Zakup strojów ludowych dla członków zespołu.

Projekty w ramach tego przedsięwzięcia w szczególności sposób odpowiadać będą na tę część specyfiki obszaru LGD jaką jest *„charakterystyczna dla miejscowości zlokalizowanych w pobliżu dużych miast - mniejsza ilość instytucji kultury i obiektów rekreacyjno-sportowych oraz innych usług dla ludności wynikająca z jednej strony z rosnącej liczby ludności tych obszarów (wysoki wskaźnik migracji i przyrostu naturalnego), a z drugiej strony z faktu, że wiele instytucji kultury i innych związanych z obsługą ludności znajduje się w dużym mieście i jego miastach satelickich”*. Chodzi tu oczywiście o Warszawę, ale także inne miasta wokół Warszawy, szczególnie po wschodniej stronie stolicy Polski – Wołomin, Marki, Kobyłka, Ząbki, Zielonka, Mińsk Mazowiecki.

2. Aby spędzić wolny czas aktywnie

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu „Lepszy dostęp mieszkańców obszaru LGD do kultury, sportu i nośników teleinformatycznych”.

Przykładowe projekty:

- Budowa boiska
- Budowa placu zabaw dla dzieci
- Utworzenie siłowni
- Organizacja imprezy rekreacyjno - sportowej dla rodzin i młodzieży z terenu LGD.

Projekty w ramach tego przedsięwzięcia w szczególności sposób odpowiadać będą na tę część specyfiki obszaru LGD jaką jest *„charakterystyczna dla miejscowości zlokalizowanych w pobliżu dużych miast - mniejsza ilość instytucji kultury i obiektów rekreacyjno-sportowych oraz innych usług dla ludności wynikająca z jednej strony z rosnącej liczby ludności tych obszarów (wysoki wskaźnik migracji i przyrostu naturalnego), a drugiej strony z faktu, że wiele instytucji kultury i innych związanych z obsługą ludności znajduje się w dużym mieście i jego miastach satelickich”*.

3. Internet – uczy, bawi, ale i pomaga zdobyć klientów i pracę

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu *„Lepszy dostęp mieszkańców obszaru LGD do kultury, sportu i nośników teleinformatycznych”*, ale także celu *„Rozwój lokalnego rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych”*.

Przykładowe projekty:

- Organizacja kafejek internetowych
- Opracowanie stron internetowych, w tym umożliwiających sprzedaż produktów przez Internet

Opracowanie stron internetowych, w tym umożliwiających sprzedaż produktów przez Internet to także szansa na miejsca pracy, szczególnie dla osób młodych, które o wiele lepiej niż osoby starsze „poruszają” się w Internecie i są otwarte na nowe, ciekawe i niestandardowe rozwiązania.

4. Szlaki wolności i sławnych przodków

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu *„Stworzenie oferty turystycznej obszaru LGD „Równiny Wołomińskiej”*.

Przykładowe projekty:

- Wyznaczenie i oznakowanie tras turystycznych
- Organizacja imprez promujących szlaki turystyczne
- Stworzenie wypożyczalni rowerów
- Zagospodarowanie terenu i miejsc publicznych

Projekty w ramach tego przedsięwzięcia w szczególności sposób wykorzystywać będzie tę część specyfiki obszaru LGD jakimi są:

- liczne miejsca wydarzeń związanych z walkami, działania partyzanckie, kolebka ruchów narodowo-wyzwoleńczych (powstanie

listopadowe, powstanie styczniowe, działalności oddziału Hubala), kolebka ruchu ludowego (Siewba); szczególnym wydarzeniem jest Bitwa Warszawska w 1920 roku określona mianem Cudu nad Wisłą, w miejscu, której na polach Ossowskich, realizowana jest idea parku kulturowego;

- walory przyrodnicze - Nadbużański Park Krajobrazowy, Dolina Liwca (Natura 2000), specyficzny mikroklimat w Urlach, wiele pomników przyrody, dużo naturalnych miejsc do rekreacji i wypoczynku i związane z tym tradycje rekreacyjno – wypoczynkowe; obszar zróżnicowany przyrodniczo - teren równinny, ale z lasami, rzekami i uroczyskami (pozostałości pobagienne);
- obecność obszaru LGD w twórczości artystów, pisarzy, malarzy (C.K Norwid, rodzina Nałkowskich, W. Podkowiński, Prot Lelewel, M. Konopnicka, I. Singer, L. Staff, M. Wańkiewicz).

5. Wypoczynek nad wodą i na wołomińskiej wsi

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu „Stworzenie oferty turystycznej obszaru LGD „Równiny Wołomińskiej”.

Projekty polegać będą na zagospodarowaniu zbiorników wodnych – stawów i rzek oraz na inwestycjach związanych z prowadzeniem gospodarstw agroturystycznych.

6. Produkt z lokalnym smaczkiem

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu „Stworzenie produktu lokalnego i regionalnego”.

Przykładowe projekty:

- Budowa wiejskiej karczmy, produkcja i sprzedaż tradycyjnych wyrobów,
- Budowa tradycyjnej wędzarni wraz z zapleczem masarskim,
- Budowa pieca chlebowego wraz z zapleczem, zbieranie tradycyjnych receptur, produkcja i sprzedaż tradycyjnych wyrobów,
- Przetwórstwo rolno-spożywcze produktów ekologicznych,
- Przeprowadzenie cyklu szkoleń z zakresu form tradycyjnych upraw, regionalnych potraw i możliwości ich zastosowania,
- Organizacja imprezy promującej lokalne i regionalne produkty żywnościowe.

7. Chronimy nasze dziedzictwo kulturowe

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu „Ochrona wartości kulturowo - przyrodniczych i historycznych obszaru LGD”.

Przykładowe projekty:

- Rekonstrukcja zabytkowego wiatraka (młynu)
- Opracowanie zbiorów etnograficznych
- Festyn w urodziny W. Podkowińskiego, festyn w urodziny W. Karskiej
- Wykorzystanie kącika pamięci
- Odrestaurowanie i przywrócenie do pierwszej świetności kapliczek
- Wydawnictwa związane z dziedzictwem kulturowym i historią obszaru LGD
- Utworzenie muzeum lub izby regionalnej
- Wykonanie pomnika

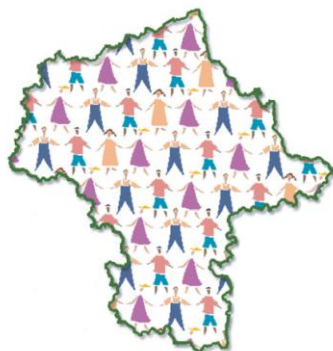
8. Nowe miejsca pracy

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu „Rozwój lokalnego rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych”. Projekty polegać będą m.in. na inwestycjach związanych z zakupem nowych urządzeń i maszyn oraz uruchamianiem działalności gospodarczej.

Działalność LGD, szczególnie jego rola inspiracyjna i pomocowa dla partnerów LGD w kwestii pozyskiwania środków, także z innych źródeł niż Program Leader+, może doprowadzić do bardzo znaczących rezultatów, jakie obserwowane są nie tylko w krajach zachodnich, ale także w Polsce, w takich miejscach jak Dolina Strugu czy rejon Bałtowa (Partnerstwo Krzemieny Krąg, Park Jurajski).

Mazowiecka Sieć Partnerstwa Lokalnego

W latach 2003-2010 na Mazowszu wyszkolono 17 regionalnych i 32 powiatowych specjalistów partnerstwa lokalnego. W strukturze organizacyjnej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie od 2003 roku funkcjonuje wydzielony zespół, zajmujący się działaniami związanymi z partnerstwem lokalnym. Jest to głównie zasługą byłego Dyrektora WUP **Jana Tadeusza Zajęca**, mocno zaangażowanego od samego początku w popularyzację idei partnerstwa lokalnego. Przez ten okres w Zespole pracowało grono osób, które tworzyło Sieć, nadawało mu charakter i wyznaczało kierunki działania. Od początku do dnia dzisiejszego w partnerstwie działa **Jolanta Wanielista**, która obecnie kieruje pracami Wydziału Regionalnej Polityki Rynku Pracy (w skład którego wchodzi Zespół ds. Współpracy Regionalnej i Partnerstwa Lokalnego). To głównie dzięki niej Sieć działa tak sprawnie, a partnerstwo ma tak duże znaczenie w pracach WUP Warszawa. Co roku organizujemy **Mazowieckie Forum Partnerstwa Lokalnego**, podczas których dokonywane są podsumowania działań partnerskich oraz poruszana jest najbardziej aktualna problematyka lokalnego rynku pracy. Wszystkie osoby, instytucje, organizacje, zainteresowane partnerstwem lokalnym, zachęcamy do kontaktu z pracownikami Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie.

Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie
01-205 Warszawa
ul. Młynarska 16

Kontakt:
tel. 22 532 22 46/78/79/86
e-mail: partnerstwo@wup.mazowsze.pl
strona internetowa: www.wup.mazowsze.pl

Krzysztof Grzegorz Strzałkowski – p.o. Dyrektora WUP

Aleksander Kornatowski – Wicedyrektor ds. Usług Rynku Pracy

Jolanta Wanielista – Kierownik Wydziału Regionalnej Polityki Rynku Pracy

Obecnie Zespół ds. Współpracy Regionalnej i Partnerstwa Lokalnego tworzą:

Natasza Grodzicka – kierownik Zespołu
Natalia Lachowicz
Antoni Midura
Agnieszka Sobieska
Jolanta Szafrńska
Jacek Świtacz

Pracownikami Zespołu w latach 2003-2009 byli również:

Danuta Borkowska
Marcin Dolny
Stanisław Faliński
Małgorzata Jodko-Strzelińska
Zygmunt Kluk
Blanka Krasuska
Barbara Lewandowska
Marta Pyzel
Mirosława Rymaszewicz
Anna Wojciechowska

Mazowieckie Fora Partnerstwa Lokalnego:

26.10.2004	Tworzenie partnerstw lokalnych
04.11.2005	Partnerstwo lokalne szansą na rozwój gospodarczy i społeczny powiatu
07-08.09.2006	Podsumowanie efektów działań partnerskich na Mazowszu
20-21.11.2007	Ekonomia społeczna i efekty działań partnerskich na Mazowszu
20-21.11.2008	Partnerstwo na rzecz osób długotrwale bezrobotnych na Mazowszu
28-29.10.2009	Partnerstwo na rzecz osób niepełnosprawnych

Nasze działania od początku aktywnie wspiera:

Międzynarodowe Centrum Partnerstwa Partners Network
Siedziba: 31-123 Kraków, ul. Krupnicza 8/3A,
Adres do korespondencji: 32-500 Chrzanów, ul. Piłsudskiego 4
www.partners.net.pl
biuromcp@partners.net.pl
Jadwiga Olszowska-Urban - prezes

Wykaz powiatowych urzędów pracy woj. mazowieckiego, na terenie których przeprowadzono cykl warsztatów LOSG

NAZWA JEDNOSTKI / ADRES	KIEROWNICTWO	NR TELEFONU
PUP dla Pow. Warszawskiego Zachodniego ul. Grodziska 15 05-870 Błonie	Dyrektor - Anna Raszkievicz	tel./fax (22) 725 41 44, tel. (22) 725 42 91, (22) 731 90 04 wabl@praca.gov.pl
PUP w Ciechanowie ul. Sygietyńskiego 11 06-410 Ciechanów	p.o. Dyr. – Agnieszka Drozdowska	tel. (23) 672 38 44, 672 51 33 sekretariat@pup-ciechanow.pl
PUP w Grójcu ul. Piłsudskiego 59 05-600 Grójec	Dyrektor - Marzanna Skoczek	tel. (48) 664 23 42 fax (48) 664 16 65 praca@pupgrojec.pl
PUP w Kozienicach ul. Zdziczów 1 26-900 Kozienice	Dyrektor - Arkadiusz Nowakowski	tel. (48) 614 66 91; wako@praca.gov.pl
PUP w Łosicach ul. Narutowicza 6 08-200 Łosice	Dyrektor -Elżbieta Roszczak	tel. (83) 357 33 30 walo@praca.gov.pl
PUP w Mińsku Mazowieckim ul. Warszawska 222 05-300 Mińsk Mazowiecki	Dyrektor - Grażyna Borowiec	tel. (25) 759 27 13 tel./fax (25) 758 28 54 wami@praca.gov.pl
PUP w Mławie ul. Piłsudskiego 43 06-500 Mława	Dyrektor - Barbara Piliszek	tel. (23) 654 39 18 fax (23) 654 52 86 waml@praca.gov.pl
PUP w Ostrowi Mazowieckiej ul. 3 Maja 55 07-300 Ostrów Mazowiecka	Dyrektor – Barbara Grabowska	tel.(29) 745 33 93, (29) 745 21 51 fax (29) 745 21 52 pupom@post.pl
PUP w Piasecznie ul. Szkolna 20 05-500 Piaseczno	Dyrektor – Danuta Świetlik	tel. (22) 757 20 28 fax (22) 757 20 28 wew. 228 sekretariat@puppiaseczno.com
PUP w Płocku ul. Kostrogaj 1 09-400 Płock	Dyrektor - Iwona Sierocka	tel. (24) 267 46 30 fax (24) 267 46 31; wapl@praca.gov.pl
PUP w Przasnyszu ul. B. Joselewicza 6 06-300 Przasnysz	Dyrektor – Jadwiga Żuber	tel./fax (29) 752 25 11, (29) 752 53 06 wapz@praca.gov.pl
PUP w Siedlcach ul. Kazimierza Pułaskiego 19/21 08-110 Siedlce	Dyrektor - Ewa Marchel	tel.(25) 632 76 15, (25) 644 61 22 fax (25) 633 57 47 sekretariat@praca.siedlce.pl
PUP w Sochaczewie ul. Kusocińskiego 11 96-500 Sochaczew	Dyrektor –Krzysztof Wasilewski	tel. (46) 862-24-24, 862-24-55, 862-32-26 sekretariat@pup.sochaczew.pl
PUP w Sokolowie Podlaskim ul. Oleksiaka Wichury 3 08-300 Sokółów Podlaski	Dyrektor - Elżbieta Błońska	tel. dyr: (25) 781 71 32 fax (25) 781 71 49 sekretariat@pup.sokolowpodl.pl

NAZWA JEDNOSTKI / ADRES	KIEROWNICTWO	NR TELEFONU
PUP w Szydłowcu ul. Metalowa 7 26-500 Szydłowiec	Dyrektor -Tadeusz Piętowski	tel. (48) 617 12 88 wasz@praca.gov.pl
PUP w Żurominie ul. Lidzbarska 27a 09-300 Żuromin	Dyrektor -Danuta Bednarczyk	tel. (23) 657 31 63; (23) 657-41-06 fax (23) 657 31 63 wew. 260 wazu@praca.gov.pl

Bibliografia

Partnerstwo dla Mazowsza. Materiały z I Mazowieckiego Forum Partnerstwa Lokalnego, które odbyło się 26 października 2004 roku w Warszawie, Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie, Warszawa 2004

Podręcznik uczestnika warsztatów lokalnego ożywienia gospodarczego, Międzynarodowe Centrum Partnerstwa Partners Network, Kraków 2005

Źródła internetowe

1. Lokalna Grupa Działania „Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Płockiej” <http://www.lgdbielsk.pl>
2. Lokalna Grupa Działania „Wszyscy Razem” <http://www.lgdwr.pl>
3. Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo” <http://www.lgdsp.pl>
4. Lokalna Grupa Działania „Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy” <http://www.ssslgd.pl>
5. Lokalna Grupa Działania „Zaścianek Mazowsza” <http://zascianekmazowsza.pl>
6. Lokalna Grupa Działania „Razem dla Rozwoju” <http://www.razem-dla-rozwoju.pl>
7. Lokalna Grupa Działania „Równiny Wołomińskiej” <http://www.lgdrowninywolominskiej.pl>